

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідоцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, державних підприємств,
установ та організацій;
заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директо-
ра-начальник науково-дослідного відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади, органів
місцевого самоврядування, державних підприємств,
установ та організацій;
відповідальний секретар: КАФАНОВ О. А., начальник
редакційно-видавничого відділу Чернівецького регіональ-
ного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади, органів місцевого
самоврядування, державних підприємств, установ та
організацій;
члени редакційної колегії:
БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету ім.
Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук,
завідувач кафедри політології та державного управління
Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича;
ЛЕНЬКОВ М. І., заступник начальника Управління дер-
жавної служби Голодержслужби України у Чернівецькій
області;
МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек»,
заслужений журналіст України
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Черні-
вецького національного університету ім. Ю. Федьковича;
УНГУРЯНУ В. М., начальник інформаційно-аналітичного
відділу Чернівецької обласної ради;
ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної
інформації Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;
ЧЕРНОВСЬКИЙ О. К., голова Апеляційного суду Черні-
вецької області.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул. Червоноармійська, 5/52,
Тел/факс: (0372) 552903
E-Mail: bukppk@mail333.com

Редакція зберігає за собою право скорочувати й ре-
дагувати подані текстові оригінали. Журнал може дру-
кувати матеріали, не поділяючи думки автора. Статті
не рецензуються та не повертаються. За точність наве-
дених даних відповідають автори. Передрук матеріа-
лів – тільки з дозволу редакції. Періодичність виходу
журналу – 4 числа на рік

Передплатити журнал
«БУКОВИНСЬКИЙ ВІСНИК
державної служби та місцевого самоврядування»
можна у всіх відділеннях поштового зв'язку
Передплатний індекс 94853

Верстка: Олексій КАФАНОВ.
Редагування: Людмила БЄЛІК

Наклад 150 прим.
Віддруковано в друкарні Видавничого дому «Букрек»
58000, м. Чернівці, вул. Радищева, 10.
Тел. (0372) 52-69-56. Факс (0372) 55-29-43.
E-Mail: bukrek@ukr.net

Підписано до друку 01.01.2013 року

У НОМЕРІ

Офіційна хроніка

Привітання Президента України Віктора Януковича з Новим 2013 роком	2
Віктор ЯНУКОВИЧ: «В 2013 році регіональна політика, підвищення соціальних стандартів та реформування сектора безпеки будуть серед пріоритетів».....	2
Привітання голови обласної державної адміністрації Михайла ПАПСЬВА та голови обласної ради Михайла ГАЙНИЧЕРУ з нагоди Нового 2013 року та Різдва Христового!.....	3
Михайло Папісв запросив польських партнерів долучитися до ініціативи «Чотири регіони для Європи».....	3
Спільне засідання Чернівецької обласної ради та Сучавської повітової ради.....	4
Михайло Папісв назвав три знакових надбання Буковини у 2012-му році.....	6

Державне управління

АЗАРОВ М. Були плюси й мінуси, але загалом вважаю 2012-ий рік – вдалим.....	7
ЗАГАРЮК М. Глибоцький район – серед лідерів.....	9
КОПЧУК В. Заставнівський район: підсумки I-го півріччя.....	12

Місьцеве самоврядування

ПАРАЩУК В. Топорівці - земля легенд і заможних господарів.....	15
«Статут територіальної громади як інструмент розвитку місцевого самоврядування».....	17
Конференція представників органів місцевого самоврядування Чернівецької області та Сучавського повіту з питань розвитку сільського туризму.....	19

Депутатська трибуна

ГАСВЬСЬКА М. Моє життєве кредо – змінити світ на краще.....	20
КАЛМІКОВА О. Звіт про виконану у 2012 році роботу.....	22

Європейська інтеграція

ОЛЕКСІЙЧУК С. Гендерний портрет Чернівецької області.....	24
СТРЕЛЬЧУК Н., ГРИЩЕНКО К. Участь жінок у парламентах посткомуністичних країн Європи.....	27
«Гендерна рівність в українському суспільстві: реальність та перспективи».....	31

Наукова думка

ЧУЧКО М. Адміністративно-територіальний устрій північної частини Молдавії (1349-1774).....	32
БУРКУТ І. Варвари XX століття або як у СРСР депортували цілі народи.....	38
ГОЛОВІНА О. Безробіття як соціальна проблема.....	42

Перепідготовка та підвищення кваліфікації

У 2012 році у Центрі підвищило кваліфікацію дві з половиною тисячі державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.....	45
---	----

З Новим Роком та Різдом Христовим!

2013 - Рік Чорної змії.....	47
Китайський гороскоп-2013.....	48
Різдво-2013.....	52

Статистика, факти, події

Михайло Папісв: «Реформи, модернізація економіки і реалізація соціальних ініціатив Президента – ключові завдання на 2013-ий рік».....	8
На Буковині заборгованість із виплати заробітної плати найменша в Україні.....	11
На Буковині – найнижчі тарифи на пасажирські перевезення в Україні.....	14
З 1 січня розміри державних соціальних допомог збільшено.....	16
Михайло Гайничеру: «Прийнято бюджет Чернівецької області на 2013 рік».....	19
Набуття чинності Законом України «Про державну службу» відтерміновано на один рік.....	21
Середній розмір пенсії у січні 2013 року зріс порівняно з аналогічним періодом минулого року більш, як на 18%.....	23
Михайло Папісв провів робочу зустріч із нафтотрейдерами краю.....	30
Державний службовець з Буковини – у Президентському кадровому резерві.....	41
У 2013 році асигнування на медицину області зростуть майже на чверть.....	44

Привітання Президента України**Віктора ЯНУКОВИЧА з Новим 2013 роком!****ШАНОВНІ СПІВВІТЧИЗНИКИ!**

За кілька хвилин ми зустрінемо новий, 2013 рік. Усі ми покладаємо на нього свої надії та сподівання. Рік, що минає, приніс країні нові звершення. Україна провела на найвищому рівні Євро-2012 і тим самим назавжди вписала своє ім'я в історію європейського футболу. Дорогі співвітчизники! Наступний, 2013 рік, повинен стати роком розвитку та соціальної справедливості. Усі гілки влади мають забезпечити максимальний соціальний ефект від економічного зростання та правових перетворень.

Початок роботи оновленого складу Верховної Ради та Уряду відкриває можливості для конструктивної співпраці усіх провідних політичних сил задля розбудови України. Головним принципом нашої зовнішньої політики має стати відстоювання національної гідності. А ключовою відповіддю на нові виклики світової економічної кризи - злагода та згуртованість українського народу. Упевнений, ми здатні об'єднатися

заради нашого спільного щасливого майбутнього. Бо ми - єдиний народ, ми - велика країна. Від щирого серця бажаю кожній родині здоров'я, здійснення мрій та сподівань. Хай у ваших домівках завжди панують мир та добробут!

З Новим роком!

Віктор ЯНУКОВИЧ: «В 2013 році регіональна політика, підвищення соціальних стандартів та реформування сектора безпеки будуть серед пріоритетів»

Президент України Віктор Янукович наголошує, що практична реалізація нової регіональної політики буде серед важливих завдань влади в наступному році. Як зазначив Глава держави під час засідання Ради регіонів, йдеться зокрема про перехід регіонів і громад до системного освоєння власних ресурсів на стратегічних засадах, поширення міжрегіональної співпраці.

У наступному році, нагадав він, передбачено запровадження нового механізму функціонування державного фонду регіонального розвитку - залучення під державні гарантії кредитів, які використовуються для реалізації його завдань і заходів. «Вважаю обов'язковим запровадження регулярних моніторингових регіонального розвитку, які б на основі соціологічної і статистичної інформації дозволяли вимірювати «температуру розвитку» по кожній актуальній проблемі - від

бізнес-клімату до стану справ з медичними, соціальними та іншими послугами», - додав Глава держави.

Серед пріоритетів державної політики на 2013 рік залишається послідовна реалізація політики соціальної справедливості. «Наголошую, що підвищення соціальних стандартів повинно продовжуватись, а для цього необхідно забезпечити позитивну динаміку економіки та збільшувати можливості держбюджету», - сказав Віктор Федорович.

Крім того, в Україні продовжиться реформування сектора безпеки. «Завершена розробка цілої низки концептуальних документів, зокрема щодо реформи армії, правоохоронної сфери. Навіть за умов дефіциту бюджетних коштів будемо винаходити можливість проведення цих змін», - заявив Президент.

Привітання голови обласної державної адміністрації Михайла ПАПЄВА та голови обласної ради Михайла ГАЙНИЧЕРУ з нагоди Нового 2013 року та Різдва Христового!

**ДОРОГІ БУКОВИНЦІ!**

Від усього серця вітаємо вас з Новим 2013 роком та Різдва Христовим!

У ці особливі дні кожен з нас прагне бути разом зі своїми найближчими та найдорожчими людьми, піклуватися про них, дарувати свою любов і теплоту.

Ми бажаємо, щоб у затишній атмосфері тепла, радості та гармонії, разом з такими людьми, ви зустріли й провели весь наступний рік.

Нехай у Новому році здійсняться усі ваші бажання! У кожного вони різні, для кожного - найсвятіші. Та є одне спільне для всіх нас - розквіт та добробут Української держави та рідної Буковини - краю, де варто жити. І ми впевнені, що так і буде!

Вірмо у свої сили, будьмо єдиними у найкращих прагненнях та сміливих діях - і прийдешній рік справдить наші сподівання та принесе тільки гарні події та радісні переживання.

Щиро зичимо кожній буковинській родині душевного тепла та доброго здоров'я, миру, злагоди та достатку, особистого щастя та любові! Хай Боже благословення і світло Різдвяної зірки зігрівають своїм життєдайним теплом ваші серця та бережуть вас і ваших близьких.

З Новим роком! З пресвітлим Різдва Христовим, дорога буковинська родинно!

З повагою,

Голова обласної державної адміністрації
Михайло ПАПЄВ

З повагою,

Голова обласної ради
Михайло ГАЙНИЧЕРУ

Михайло Папієв запросив польських партнерів долучитися до ініціативи «Чотири регіони для Європи»

В рамках перебування голови облдержадміністрації Михайла Папієва у Польщі відбулася його зустріч з партнерами Шльонського воєводства, під час якої він відзначив, що Чернівецька область є активним учасником євроініціативи «Чотири регіони для Європи» - проекту, що реалізується Чернівецькою обласною державною адміністрацією (Україна), Сучавською повітовою радою (Румунія), Радою депутатів округу Швабія (федеральна земля Баварія, Німеччина) та департаментом Майєнн (Франція).

«Пропоную долучитися до цього партнерського співробітництва Шльонському воє-

водству, - вніс ініціативу Михайло Папієв. - У наступному році політичні і молодіжні делегації цих регіонів ми прийматимемо у себе, і чекаємо у гості вас. У Чернівцях ми якраз зможемо спільно з румунськими, німецькими, французькими колегами обговорити питання подальшого розвитку цього проекту і нашої співпраці. До тогож, це добрий комунікативний майданчик для молоді різних країн».

Михайло Папієв також презентував польським колегам економічний, соціальний, культурний й науковий потенціал Чернівецької області і обговорив перспективи подальшої співпраці та реалізації спільних проектів.

СПІЛЬНЕ ЗАСІДАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ ТА СУЧАВСЬКОЇ ПОВІТОВОЇ РАДИ



23 листопада, у м. Сучава (Румунія) за участю голови обласної державної адміністрації Михайла Папієва та голови Чернівецької обласної ради Михайла Гайничеру відбулось спільне засідання Чернівецької обласної ради та Сучавської повітової ради. Як зазначив у своєму вступному слові керівник крайової виконавчої влади, головна мета подібних міжнародних зустрічей – ефективне використання переваг геополітичного розташування Чернівецької області, що у поєднанні зі споконвічними традиціями толерантності буковинців, дозволить суттєво покращити життя буковинців по обидва

боки кордону.

Так, під час засідання депутатами були визначені й окреслені шляхи вирішення нагальних існуючих проблем. «Ми узгодили спільні підходи до розподілу грантової допомоги за програмами Євросоюзу, а саме: повернення до принципів рівності, партнерства та справедливості; - сказав Михайло Папієв. – Окрім цього, нам вдалось домовитись про поглиблення реальної співпраці водників, метеорологів, екологів та рятувальників у спільному прикордонні». Депутатські корпуси Сучавської повітової ради та Чернівецької облради розробили звернення до національних урядів, в яких йдеться про намір



ініціювати початок переговорного процесу щодо створення необхідних умов для відкриття пункту пропуску «Біла Криниця-Клімеуць» та «Шепіт-Ізвоареле Сучевей» для міжнародного сполучення. Як наголосив голова облдержадміністрації, це дасть можливість розширити перелік пунктів пропуску через державний кордон.

Голова обласної ради Михайло Гайничеру розповів, що на спільному засіданні обговорювались багато питань, зокрема підписання угоди про малий прикордонний рух між Румунією та Україною, перспективи транскордонного співробітництва, впровадження сучасної моделі співпраці між еко-

логічними службами Чернівецької області та Сучавського повіту. А ще в Сучаві домовилися про спільний інвестиційний форум, який планується провести у першому кварталі 2013 року.

Принагідно голова обласної державної адміністрації подякував румунським колегам за гостинний прийом та плідну роботу. «Переконаний, що регіональна влада і в Румунії, і в Україні послідовно та наполегливо виконує своє головне призначення – щоденно й ефективно працює на благо громадян Буковини - краю, в якому дійсно варто жити», - підсумував Михайло Папієв.

Прес-служба ОДА

Минулого року на Буковині зросли надходження податків до державного і місцевих бюджетів

Як інформує державна податкова служба України в Чернівецькій області, в минулому році податківці Буковини зуміли забезпечити збільшення, у порівнянні з відповідним періодом 2011 року, збору платежів до зведеного бюджету України на 178,5 млн. гривень. Також на 10% зросли обсяги наповнення державної скарбниці у 2012 році - вони склали 588 млн. гривень.

Додатково акумульовано до державного бюджету понад 53 млн. гривень. Зокрема, майже на 12 млн. гривень збільшилися надходження від податку на прибуток та на понад 46 млн. гривень - податку на додану

вартість.

В регіоні на 125,3 млн. гривень виросла сплата за податками, що формують місцеві бюджети. Так, до рівня 2011 року забезпечено майже 54 млн. гривень приросту надходжень основного джерела наповнення місцевих бюджетів – податку на доходи фізичних осіб. Загалом у 2012 році до місцевих бюджетів Чернівецької області надійшло 940 млн. гривень. Показники надходжень податків, що затверджені органами місцевого самоврядування, перевищено на 101,6%.

Прес-служба ОДА

Михайло Папієв назвав три знакових надбання Буковини у 2012-му році



Голова обласної державної адміністрації Михайло Папієв в ефірі програми «Суть речей» на радіо Станція 103.2 ФМ озвучив три найбільших надбання крайової влади у 2012-му році. «Особисто для мене, по-перше, це той факт, що наша теза «Буковина – край, де варто жити» сприймається буковинцями та молоддю», - сказав керівник крайової виконавчої влади.

– А, отже, у нас є всі підстави вважати, що це дуже точний іміджевий меседж, який щодня наповнюється реальним змістом і гуртує буковинське суспільство. Імідж став, якщо можна так сказати, торговою маркою Буковини, конкурентоспро-

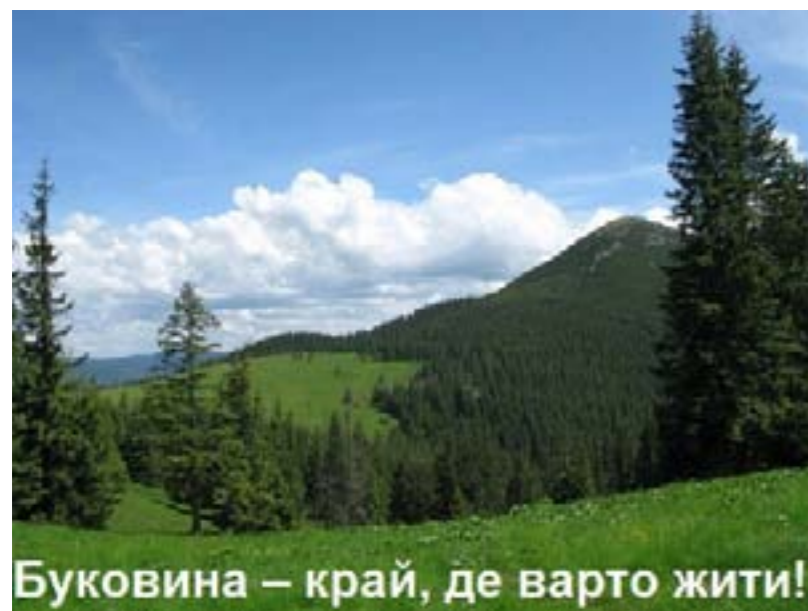
можним товаром».

За словами Михайла Папієва, істотне досягнення Чернівецької області - перше місце в Україні за індексом людського розвитку. Це визнано Національною академією наук та Державною службою статистики. «Ця діагностика включає у себе оцінювання рівня розвитку регіону, його демографічну ситуацію, матеріальний добробут населення і т.д. Загалом, всі аналізи проводяться за 33-а показниками, а індекс людського розвитку є основним показником привабливості території для життя і самопочуття людей, - повідомив керівник крайової виконавчої влади. – Хочу відзначити, що це не є чіткою персональною перемогою. Ця перемога Буковини належить усім, кожному буковинцю».

На думку Михайла Папієва, ще одним «проривом» Чернівецької області цього року є лідерство серед інших регіонів держави у виконанні державної програми із забезпечення краю шкільними автобусами, а також значна кількість освітянських новосіль. «Діти – це наше майбутнє, це наша перспектива, а тому я переконаний, що інвестиції, вкладені у малечу – найбільш окупні інвестиції», - наголосив він і додав, що всі розпочаті будівництва в освітній галузі матимуть подальший розвиток.

«Ці три позиції - далеко не весь перелік тих здобутків, які нам вдалось досягти протягом року, що минає, але вони - знакові. Певен: політика добрих справ, яка сповідується нами, успішно продовжуватиметься у наступному році та знаходитиме все більше підтримки з боку буковинської громади», - підсумував керівник крайової виконавчої влади.

Прес-служба ОДА



Буковина – край, де варто жити!



Микола АЗАРОВ,
Прем'єр-міністр України

БУЛИ ПЛЮСИ Й МІНУСИ, АЛЕ ЗАГАЛОМ ВВАЖАЮ 2012-ий РІК – ВДАЛИМ

Я не вважаю, що 2012-ий рік увійде в підручники з новітньої історії України. В підручники поміщають лише епохальні дати. Гортаючи підручник можна виявити, що частота згадок якогось конкретного року досить рідкісна.

Рік був непростий, але він був наповнений дуже серйозним змістом. Напевно, комусь він запам'ятається проведенням Чемпіонату Європи з футболу, комусь – новою квартирою, яких чимало побудовано (значно більше, ніж у попередні роки), комусь запам'ятається новим дитячим садком, школою і новою лікарнею, а комусь – проблемами в житлово-комунальному секторі.

Я далекий від думок малювати рік, що минає тільки в позитивних тонах, тільки в барвистих фарбах, але тим не менше це був робочий напружений рік, який продовжив досить успішні 2010-2011 р. і дозволив нам пройти через дуже важкі випробування, пов'язані, перш за все, зі світовою економічною кризою. Я не сказав би, що ми вже пройшли ці випробування, криза, на превеликий жаль, продовжується і всі коментарі європейських політиків, які зараз підводять підсумки року, що минає, приблизно такі ж самі. Робота у 2012-му році була спрямована насамперед на мобілізацію всіх зусиль на подолання кризи.

Особливості року, що минув полягають у тому, що якщо 2008-2009 р. - це була криза головним чином фінансового сектора, то криза, яка триває зараз, - це криза, яка зачепила й реальну економіку.

Що ж все-таки позитивного нам вдалось зробити в 2012 році? Перш за все не допустити економіку падіння. Ми закінчимо рік невеликим, як я вже говорив на засіданні Уряду, але

все-таки позитивним зростанням. Нам вдалось зберегти обсяги експорту, що для нашої економіки надзвичайно важливо. Я наведу тільки одну цифру. Якщо в 2009 р. ми мали експорт близько 39 млрд. дол., то цього року, я сподіваюся, ми вийдемо на рівень приблизно 70 млрд. дол., як і 2011-ого. Головна задача, яка стояла перед країною, - не допустити різкого скорочення експорту.

І саме тому в році, що минає ми активно займалися зовнішніми ринками збуту нашої продукції. Зокрема, сталися такі серйозні події, як:

- Ратифікація Угоди про зону вільної торгівлі з країнами і Митного союзу, і країнами СНД;

- Парафування у березні цього року надзвичайно важливого Угоди про зону вільної торгівлі з Євросоюзом;

- Набрання чинності Договору про зону вільної торгівлі з країнами Європейської асоціації торгівлі;

- Напружені переговори, які ми почали з СОТ, захищаючи свій ринок; це переговори з цілою низкою країн щодо укладення договорів про вільну торгівлі.

Таким чином, те завдання, яке стояло перед нами - збереження стабільності фінансово-економічної системи, реалізовано.

2012-ий характеризувався новими соціальними ініціативами Президента, або новою соціальною політикою Уряду, яка була націле-

на на виконання рішень, прийнятих Президентом.

Чим вони були зумовлені? Вони були обумовлені необхідністю серйозного збільшення рівня соціального захисту людей, а з іншого боку, необхідністю активізації розвитку внутрішнього ринку, тобто підвищення купівельної спроможності.

І ці заходи спрацювали. Ми маємо дуже хороший темп зростання внутрішнього товарообігу в країні. Це теж позитив.

Відбулася певна реорганізація уряду. Створено два нових міністерства, а скасовано одне. Скасовано Міністерство з надзвичайних ситуацій. Було визнано доцільним перетворити його в Державну службу з надзвичайних ситуацій.

Відтворено Міністерство промислової політики. З чим це пов'язано? З тим, що в політиці Уряду дуже важливе увага приділятиметься модернізації нашої промисловості. Практично зроблено акцент на тому, що ми повинні будувати нову економіку, тому потрібен дуже серйозний орган, який буде виробляти державну

політику, спрямовану на створення умов для залучення інвестицій, перш за все, на модернізацію нашої економіки.

Нарешті, Міністерство доходів і зборів. Над ним ми дуже багато міркували. Те, що наріло об'єднання двох служб, Податкової та Митної, було очевидно, необхідно було дуже серйозно об'єднати інформаційну базу насамперед платників податків з тим, щоб усунути всякі несумлінні можливості для відходу від сплати податків.

Другий момент пов'язаний з тим, що ми повинні значно активізувати роботу Податкової та Митної служби по декількох напрямках. Перш за все, звичайно, це поліпшення адміністрування. По-друге - це створення нормальних умов для наших експортерів, імпортерів і платників податків. На це націлена політика створеного міністерства.

Словом, можна багато говорити і про певні позитивні результати, і про те, що не вдалося зробити. А загалом цей рік я б оцінив таки позитивно.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Михайло Папієв: «Реформи, модернізація економіки і реалізація соціальних ініціатив Президента – ключові завдання на 2013-ий рік»

На апаратній нараді голова ОДА Михайло Папієв окреслив головні завдання крайової влади на 2013-ий рік. «Цього року ми продовжимо політику підвищення якості життя буковинців через соціальні програми і розвиток інфраструктури регіону. Реформи, модернізація економіки і реалізація соціальних ініціатив Президента – ключові завдання структурних підрозділів і відомств регіональної влади», - наголосив глава облдержадміністрації.

Михайло Папієв зауважив, що цього року зберігатиметься тенденція поступового підвищення зарплат, пенсій, стипендій та інших соціальних виплат. «З поміж іншого, нас чекає серйозне реформування галузі системи охорони здоров'я, а також інших суспільно важливих сфер, - сказав керівник крайової виконавчої влади. – Ми повинні пам'ятати, що задля успішного втілення в життя будь-якого задуму чи проекту необхідно залучати

до цього процесу фахівців, експертів тієї чи іншої галузі, аналізувати світовий досвід. Можливості для успіху у нас є. Їх треба використати». Михайло Папієв висловив впевненість, що реформування медицини матиме позитивні результати та знаходитиме розуміння з боку громади.

«Відомий економіст Джим Коллінз каже, що список того, що слід перестати робити важливіший того, що треба робити. Нам необхідно залишити у минулому все те, що стримує розвиток, заважає рухатися вперед. Не треба робити того, що не приносить користі громаді, жителям області, державі. Першочерговим та найважливішим у нашій роботі залишається турбота про буковинця, створення найкращих умов для життя краю. Спільними зусиллями ми маємо з дня у день наповнювати реальним змістом нашу тезу, що Буковина – то край, де варто жити», - резюмував Михайло Папієв.



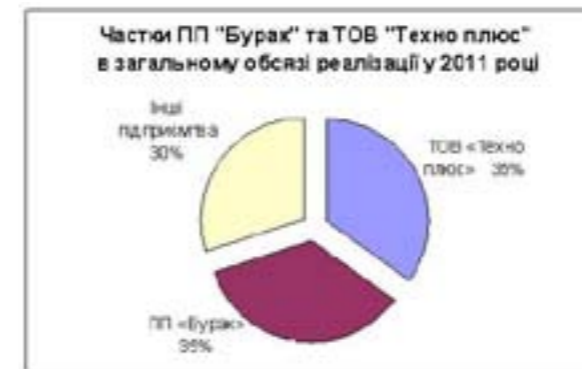
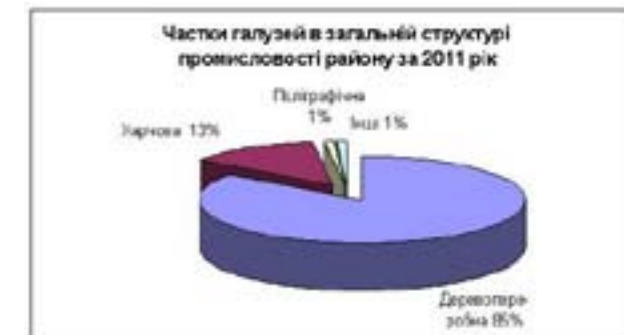
Микола ЗАГАРЮК,
голова Глибоцької районної державної адміністрації

**ГЛИБОЦЬКИЙ РАЙОН –
СЕРЕД ЛІДЕРІВ**

Головою районної державної адміністрації Миколою Загарюком та посадовими особами районної державної адміністрації здійснюються відповідні заходи, спрямовані на організацію забезпечення дієвого і результативного функціонування структурних підрозділів районної адміністрації, їх тісної співпраці з селищною та сільськими радами, іншими організаціями та суб'єктами діяльності, які зареєстровані на території району і беруть безпосередню участь у житті територіальних громад району. В цілому 2011 рік завершено з позитивними результатами. Підтвердженням цього є і зайняте нашим районом перше місце серед районів області в рейтинговій оцінці за 2011 рік. І те, що за підсумками I кварталу нинішнього року за результатами оцінки діяльності районних державних адміністрацій, виконавчих комітетів Чернівецької і Новодністровської міських рад Глибоцький район утримується в лідерах.

В економіці Глибоцького району одну з провідних ролей відіграє промисловий комплекс, який впливає на ключові аспекти соціально-економічного життя краю. До основного кола товаровиробників включено 12 підприємств.

В структурі реалізації продукції найбільші обсяги припадають на ТОВ «Техно плюс» та ПП «Бурак».



Варто відзначити, що за підсумками 2011 року з нарощеними темпами спрацювали: ДП «Чернівецький лісгосп», Глибоцький держспецлісгосп АПК та ТзОВ «Галс ЛТД».

В цілому по доходах загального та спеціального фондів (без врахування трансфертів) за I півріччя 2012 року до місцевих бюджетів при плані затвердженого розпису місцевими радами з урахуванням змін 14674,4 тис. грн., надійшло 16573,9 тис. грн., що складає 112,9 відсотків або перевищення складає в сумі 1899,5 тис. грн. До фактичних надходжень за 2011 рік в умовах змін Бюджетного Кодексу України надійшло доходів більше на 3118,1 тис. грн., або темп приросту склав 123,2 відсотки.

Всі 26 місцевих бюджетів району план загального фонду на I півріччя 2012 року затвердженого розпису місцевими радами з

урахуванням змін виконали, в тому числі 19 бюджетів виконали план більше, як на 105 відсотків і сума перевиконання склала 499,1 тис.грн.

Упродовж 2010-2012 років в районі побудовано, реконструйовано і введено в експлуатацію більше 10 освітянських об'єктів, 5 об'єктів галузі охорони здоров'я та 4 заклади культури.

У 2011 році для Глибоцької художньої школи виділено приміщення, в якому зроблено ремонт і створено сучасні європейські умови для навчання дітей.



В 2012 році в районному будинку творчості та дозвілля проведена робота по створенню належних санітарно-побутових умов для вихованців РБТД.

Тільки в нинішньому році реорганізовано Червонодівровську ЗОШ I-II ступенів в Червонодівровській навчально-виховний комплекс та після капітального ремонту приміщення відкрито дошкільну групу на 20 дітей.



Також в 2012 році проведено реконструкцію горища селищної ради під потреби районного методичного центру. Сьогодні це нове сучасне приміщення (530 м2 площі) для працівників районного методичного центру, в якому створено належні умови праці, створено комп'ютерний центр, є актова зала, бібліотека, якими зможуть користуватися педагоги району. Загальна сума виконаних робіт складає 837,9 тис.грн.

До початку навчального року для підвозу дітей до навчальних закладів району виділено ще три шкільні автобуси, що повністю вирішило проблему з підвезенням школярів та вчителів до закладів освіти.

Розпочато та активно тривають роботи по будівництву нових дошкільних установ в селах Опришени та Станівці, де взагалі не було дитячих садочків. У серпні п.р. виділено черговий транш коштів на продовження цих робіт. Успішно ведуться роботи в с.Станівці, і вже цієї осені заплановано ввести в експлуатацію нову дошкільну установу. Швидкими темпами ведеться робота і по будівництву нової школи в селі Йорданешти.

Проводяться ремонтні роботи в приміщенні Терблеченського дошкільного закладу для відкриття четвертої групи.

Розпочаті роботи по добудові приміщення на дві групи в Коровійському ДНЗ.

Продовжуються роботи по реконструкції котельні для відкриття додаткової групи в дошкільному закладі с.Старий Вовчинець.

Одним з основних досягнень є реалізація в Глибоцькому районі проектів цільових екологічних зелених інвестицій у соціальній сфері, так звані кошти Кіотського протоколу на загальну суму понад 37 млн.грн. Реалізація цього проекту передбачає проведення заміни покрівель, вікон та дверей, утеплення фасадів в Старововчинецькому та Карапчівському ліцеях, Кам'янській, Коровійській, Стерченській, Станівецькій, Багринівській загальноосвітніх школах, дитячих установах сіл Старий Вовчинець та Молодія, Турятському та Купському № 1 навчально-виховному комплексі, Терблеченській ЗОШ

№ 1 та в двох закладах охорони здоров'я.

Також в Глибоцькому районі здійснюється впровадження в ряді навчальних закладів нашого району проектів з реалізації заходів, передбачених Загальнодержавною програмою «Питна вода України» на 2006 – 2020 роки, що дасть можливість учням споживати очищену якісну воду.

В районі велика увага приділяється і транскордонному співробітництву. Вже стали традиційними спільні зустрічі з румунською стороною для вирішення соціально-культурних, бізнесових, освітніх проблем, а також у розробці спільних проектів транскордонного співробітництва.

На даний час в районі реалізується транскордонний євро регіональний проект «Удосконалення транспортної інфраструктури між Ботошанським повітом і Чернівецькою областю» згідно якого передбачено модернізацію міжнародної і прикордонної транспортної інфраструктури та стимулювання розвитку міжнародного економічного процесу. Загальний бюджет проекту становить 1805802 євро.

Глибоцькою райдержадміністрацією в рамках Спільної Операційної Програми «Румунія-Україна-Республіка Молдова 2007-2013» в 2010 році написано проект «Інфраструктурне забезпечення розвитку культури спорту в умовах поглиблення транскордонного співробітництва», який планується впро-

ваджувати в життя на основі Кам'янської ДЮСШ. Бюджет проекту - 145 тис.євро. Його мета – будівництво сучасного спортивного залу і ремонт будівлі Кам'янської дитячо-юнацької спортивної школи, де на даний час відсутнє спортивне приміщення. Також для навчання не вистачає, спортивного інвентарю, душових, роздягалень. Реалізація проекту дасть змогу розвантажити спортивний зал Кам'янської ЗОШ, в якій навчаються 1100 учнів при проектній потужності 600 учнівських місць. В спортивному залі Кам'янської ЗОШ на даний час проводять заняття діти різного віку двох-трьох класів одночасно. Очікувані результати: будівництво спортивного залу; вирішення питання пов'язаного з нестачею приміщень, класів тощо; збільшення кількості учнів; вирішення проблем зайнятості дітей в позашкільний час; пропаганда спортивного духу і здорового способу життя. Даний проект вже написаний та готовий до другого конкурсу в рамках Спільної Операційної Програми «Румунія-Україна - Республіка Молдова 2007-2013».

В липні 2012 року подано заявку участі Глибоцького району у другій фазі проекту ЄС/ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», в якій розглядається впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій. На даний час район включений до резерву учасників, які подали заявки на участь в проекті.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

На Буковині заборгованість із виплати заробітної плати найменша в Україні

За останніми статистичними даними, станом на 01.12.2012 загальна сума боргу із заробітної плати становить 44,8 тис. гривень, що на 195,5 тис. гривень або на 81,4% менше, ніж на 01.01.2012 та на 17,4 тис. гривень або 28% менше, ніж на 01.11.2012. В області сума відповідного боргу є найменшою серед регіонів України. Про це інформує департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації.

За інформацією департаменту, завдяки вжитим заходам, за останніми статистични-

ми даними, станом на 01.12.2012 в області відсутні борги в бюджетній сфері, на підприємствах комунальної форми власності, підприємствах, які призупинили діяльність, а також ліквідовано заборгованість із заробітної плати на підприємствах-банкрутах. Заборгованість залишилась лише на 1 економічно активному підприємстві – ДП «Чернівецький металообробний завод» (44,8 тис. гривень).

Також у краї у повному обсязі профінансовано різні види допомог.



Василь КОПЧУК,

голова Заставнівської районної державної адміністрації

ЗАСТАВНІВСЬКИЙ РАЙОН: ПІДСУМКИ І-ГО ПІВРІЧЧЯ

Основне коло діючих промислових підприємств району складається з 14 одиниць. Характеризуючи обсяг виробництва за січень - червень 2012 року та відповідний період минулого року, слід зазначити, що росту досягли: ПП «Фортуна» - на 50,0 тис. виробництво мінеральних вод, ТОВ «Оксана – М» - на 0,666 млн. шт. умовної цегли, Райагробуд – на 0,317 млн. шт. умовної цегли, ТОВ «Граніт» - на 0,200 млн. шт. умовної цегли. Очікується поживлення роботи цегельних заводів, у зв'язку з початком сезону виробництва цегли. Обсяг реалізованої промислової продукції цих підприємств за I півріччя 2012 року становить 34,2 млн.грн.

Ряд підприємств досягли росту обсягу реалізації промислової продукції в порівнянні з січнем - червень 2011 року, а саме: ПАТ «Кострижівський комбінат будівельних матеріалів» - на 1167,0 тис.грн., ПП «Фортуна» - на 433,3 тис.грн., ТОВ «Граніт – на 315,6 тис.грн., ТОВ «Оксана-М» - на 909,6 тис.грн., Райагробуд – на 352,3 тис. грн., ПП «Діана-Дністер» - 146 тис.грн., ТОВ «Триан» - на 66,1 тис.грн., ПП «Надія-Є» - на 658,0 тис.грн..

Станом на 6.08.2012 року сільгоспвиробники району завершили збирання ранніх зернових культур на площі 12,73 тис.га, валовий збір становить 45 тис.тонн при середній урожайності 35,4 цнт/га.

Крім того зібрано ріпак на площі 1,3 тис. га при середній урожайності 23,8 цнт/га.

На даний час сільгоспвиробники району проводять підготовку ґрунту під посів озимих культур урожаю 2013 року. Із прогнозованої площі посіву 8,0 тис. га підготовлено 3,0 тис. га, що становить 37,5 % до плану.

За I півріччя поточного року агроформуваннями району реалізовано 469 тонн м'яса, вироблено 256 тонни молока та 2081 тис. шт.яєць. Збільшено виробництво молока на 240 тонн в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

За I квартал 2012 року у районі зведено забудовниками житло загальною площею 10-62,0 м², що становить 71 % до відповідного періоду 2011 року.

За II квартал 2012 року у районі зведено забудовниками житло загальною площею 18-

59,0 м², що становить 124,7 % до відповідного періоду 2011 року.

Проведено засідання комітету забезпечення доступності інвалідів та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури на якому затверджено новий перелік об'єктів соцкультпобуту та об'єктів транспортної інфраструктури та вулично-дорожньої мережі незабезпечених безперешкодним доступом для людей з обмеженими фізичними можливостями Заставнівського району.

Вживались заходи з метою покращення здійснення пасажирських перевезень на автобусних маршрутах загального користування.

Для пільгового перевезення населення управлінням праці та соціального захисту населення укладено угоди з 5 авто-перевізниками. Ветерани війни та праці користуються безкоштовним проїздом в пасажирському, залізнично-дорожньому, автомобільному транспорті. В 2012р. видатки на пільгове перевезення профінансовано на суму 280,8 тис. грн.. Заборгованість – 90,3 тис.грн.

Пасажирським транспортом перевезено 154,3 тис. пасажирів, що на 144,6 % більше у порівнянні з відповідним періодом 2011 року. Обсяг пасажирообороту за цей період збільшився на 39 % і становить 11,9 млн.пас.км.

З метою впорядкування сіттезвалищ та вивозу сміття проводиться активна робота щодо завершення паспортизації сміттезвалищ в 32 населених пунктах району.

За I півріччя 2012 року до Зведеного бюджету забезпечено збір платежів у сумі 20-108,5 тис.грн., що на 6466,0 тис.грн., або на 49,8 % більше в порівнянні з відповідним періодом минулого року . Планові завдання виконані на 131,2 %.

Обсяг збору платежів до Державного бюджету за I півріччя 2012 року склав 5634,5 тис.грн. В порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження збільшились на 2773,3 тис. грн., або в 2 рази.

До Місцевого бюджету за I півріччя 2012 року надійшло 14474,0 тис.грн. при плановому завданні 10580,1 тис.грн., що складає 136,86 %. Надходження в порівнянні з відповідним періодом минулого року збільшились на 3693,6 тис.грн., або на 34,2 %.

За I півріччя 2012 року до місцевих бюджетів району (без урахування міжбюджетних трансфертів) надійшло 8878,0 тис.грн., що більше проти планових показників на 11-10,2 тис.грн., або на 14,3 відсотка. Порівняно з аналогічним періодом минулого року надходження збільшились на 1292,8 тис.грн. або на 17,0 відсотка.

Виконання плану надходжень за 6 місяців 2012 року забезпечено всіма 35 місцевими бюджетами.

Виконання показників Міністерства фінансів України за доходами, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів складає 108,0 відсотка, що на 471,0 тис.грн. більше плану.

Виконання видаткової частини місцевих бюджетів району по загальному фонду за I півріччя 2012 року склало 102458,4 тис.грн., що збільшено в порівнянні з звітним періодом 2011 року на 14338,1 тис.грн., або 16,3 відсотка, по спеціальному фонду виконання

склало 4235,1 тис.грн.

Видатки на утримання основних галузей району по загальному фонду за I півріччя 2011 року склали 91117,2 тис. грн.

За I півріччя 2012 року місцевим бюджетам району виділено субвенції з державного бюджету на будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання вулиць і доріг комунальної власності в сумі 631,2 тис.грн., що складає 45,5 відсотка від запланованої суми на рік.

Впродовж січня-червня 2012 року до громадських робіт було залучено 480 безробітних, які мали змогу отримати додатковий заробіток, працюючи у різних галузях народного господарства. Рівень залучення безробітних до оплачуваних громадських робіт склав 25,8%.

Станом на 01.07. 2012р. заборгованості з виплат заробітної плати в районі немає.

В I півріччі 2012 року створено 309 нових робочих місць, що становить 64,4% від установленого річного завдання Програмою зайнятості населення .

Виплачено одноразову винагороду 43 матерям –героїням на загальну суму 464,7 тис.грн. та підготовлено документи на виплату ще 36 матерям-героїням.

В 2012р. профінансовано виплати по наданню всіх пільг, субсидій, допомог та компенсацій в сумі 27107,8 тис.грн., що на 5627-,0 тис. грн. більше ніж за аналогічний період 2011р.

Планове завдання з надходження власних коштів до Пенсійного фонду України у Заставнівському районі за січень-червень 2012 року становить 21938,0 тис.грн, фактичне виконання складає 23126,6 тис.грн., що становить 105,4%. В порівнянні з відповідним періодом минулого року надходження збільшено на 32-23,76 тис. грн., або на 116,2%.

До спеціального фонду за додатковими ставками надійшло 22,5 тис.грн. при запланованому 13,9 тис.грн., або 161,9%.

Фонд оплати праці за січень-червень 2012 року становить 46925,8 тис.грн., що на 7715,8 тис.грн. більше ніж за відповідний період минулого року, або 119,7%,

За підсумками роботи за I півріччя 2012 року здійснювались заходи щодо створення

належних умов життєдіяльності навчальних закладів. Зокрема, на поточний ремонт загальноосвітніх навчальних закладів витрачено 70,5 тис.грн.

Впродовж травня - червня 2012 року в районі діяли 29 пришкільних таборів із денним перебуванням, в яких оздоровилось 2704 учні. З місцевого бюджету на харчування дітей у пришкільних таборах профінансовано 345,2 тис.грн, з розрахунку 9,12 грн. на одного учня в день.

У стаціонарних таборах оздоровилось 125 дітей, з них 58 дітей відправлено на оздоровлення у табір «Дністер плюс» с. Брідок, за кошти місцевого бюджету у сумі 77,9 тис.грн та кошти ФСС в сумі 29,4 тис.грн., а також 14 дітей оздоровилось за кошти державного бюджету.

Згідно відповідних наказів, розроблених графіків у травні 2012р. випускники 4-х, 9-х, 11-х класів склали державну підсумкову атестацію. Свідоцтво про базову загальну середню освіту отримали 626 учнів, з них 51 учень (81%) отримали свідоцтва з відзнакою. Аттестат про повну загальну середню освіту отримали 426 випускників 11-х класів, з них 24 випускники нагороджено золотою медаллю, 6 - срібною медаллю. За вечірньою формою навчання повну загальну середню освіту здобули 45 учнів 12-х класів Кадубовецької, Г.Шерівецької, Вікнянської ЗОШ І-ІІІ ст. За екстернатною формою навчання документи отримали за курс базової загальної середньої

освіти – 5 чол. За курс повної загальної середньої освіти документи отримали 8 чол..

На сьогоднішній день медичну допомогу населенню району надає 122 кваліфікованих лікарів та 289 середній медичний працівник.

Всього на утримання закладів охорони здоров'я кошторисом видатків на 2012 рік було затверджено 26772,1 тис.грн., що на 13,7 % більше порівняно з 2011 роком (23535,0 тис. грн).

За I півріччя 2012 рік в умовах денних стаціонарів проліковано 1903 хворих на 90 ліжках, в т.ч. терапевтичних — 1318, хірургічних - 134, неврологічних - 96, гінекологічних - 194, педіатричних - 161.

Основна увага у сфері культури зосереджується на подальшому розвитку та збереженні національної культури, вдосконаленні культурно-дозвільної та просвітницької роботи серед різних верств населення, впровадженні інноваційних форм і методів роботи, зміцненні матеріально-технічної бази закладів культури та мистецтва.

За 6 місяців 2012 року галузь культури профінансовано на 4327,6 тис.грн.

За 6 місяців 2012 року установами культури і мистецтв району надано платних послуг на суму 147,7 тис.грн.

Значна увага приділяється зміцненню матеріально-технічної бази, проведенню ремонтів. За I півріччя 2012 року виконано ремонтних робіт за рахунок платних послуг на суму 3,0 тис.грн.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

На Буковині – найнижчі тарифи на пасажирські перевезення в Україні

Як інформував під час апаратної наради начальник управління інфраструктури та туризму обласної державної адміністрації Дмитро Павел, в області тарифи на перевезення пасажирів автобусами, які працюють у звичайному режимі руху, в приміському та міжміському внутрішньообласному сполученні є найнижчими в Україні. «Цей тариф у краї становить 19 копійок за 1 пасажиро-кілометр без податку на додану вартість для юридичних осіб, фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, які

працюють на загальній та спрощеній системах оподаткування і є платниками податку на додану вартість», – інформував Дмитро Павел. За словами посадовця, для юридичних осіб, фізичних осіб-суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють на спрощеній системі оподаткування і не є платниками податку на додану вартість тарифи ж на пасажирські автоперевезення становить майже 23 копійки за 1 пасажиро-кілометр. Дмитро Павел зазначив, що ці тарифи в області не змінювалися з 2011 року.



Віктор ПАРАЩУК,

Топорівецький сільський голова Новоселицького району Чернівецької області

ТОПОРІВЦІ – ЗЕМЛЯ ЛЕГЕНД І ЗАМОЖНИХ ГОСПОДАРІВ

Заасфальтовані рівні дороги, освітлені вечорами вулиці, дільнична лікарня з умовами, яким позаздрять обласні медичні заклади: відремонтовані вбиральні, гаряча й холодна вода, щоденне харчування із м'ясом і рибою. І все це – у селі.

Утім, назвати Топорівці селом язик не повертається. Це швидше населений пункт європейського гатунку, де людям живеться зручно й затишно. Щоп'ятнадцять хвилин до Чернівців курсують маршрутки. Тож місцеві студенти їздять не тільки на заняття, а й навіть додому на обід...

Однак така якість життя не впала топорівчанам з неба. Досягали вони цього протягом останніх десятиліть. Але чому подібного немає в інших селах? Мабуть, тому, що там немає свого Віктора Федоровича. Недарма ж односельці вже втретє обирають Паращука своїм президентом – себто сільським головою.

Варто зазначити, що любов односельчан до свого лідера – взаємна. Він робить усе можливе й неможливе, щоби людям жилося краще. Так, до минулого Великодня з ініціативи сільського голови впорядкували кладовище: поклали плитку, заасфальтували доріжки, повирубали хаші, через які люди не могли знайти могили родичів. На благоустрій цвинтаря витратили 370 тис. грн. Погодьтесь, сума доволі солідна.

Знаний Віктор Федорович Паращук не тільки на Буковині, а й у Києві: там теж любляють топорівські яблука!

Окрім місцевих фруктів, відомий на всю Україну й старовинний храм – Іллінська церква, побудована 1560 року воєводою Барновським. Його стіни, понад 1,2 метра завтовшки, були свідками молитов гетьманів Богдана Хмельницького (саме тут відправляли панахиду за його померлим сином) та Пилипа Орлика. А 1918-го в Іллінському храмі було присвоєне звання молодшого

чину фельдфебеля Василю Чапаєву!

Однак, це не єдине місце спілкування з Богом у Топорівцях. Ще один місцевий храм має дуже цікаву історію створення. На початку 20-го століття село належало до Австро-Угорщини, а от сусідні Колінківці – вже до Росії. Російські правителі, шукаючи причини для початку конфлікту з Австро-Угорщиною, нарікали, що ті затискають православ'я. І щоби довести необґрунтованість чуток, лише за два роки австрійці, за допомоги пожертв топорівських газд, збудували храм у селі – на кордоні з Російською імперією. Для будівництва церкви жителі фірами возили цеглу з Чернівців.

– Вікторе Федоровичу, на які гроші живе село?

– Наше село досить велике, тут мешкає понад 4400 людей, 180 з них – підприємці, що платять податки. Звичайно, як і в інших селах, є люди, які працюють за кордоном. Та загалом Топорівці живуть садами. Втім, не-

Цьогорічний бюджет топорівської сільської ради – 1 млн 850 тис. грн.

щодавно виникла проблема, пов'язана з тим, що яблука, аби зберегти їх до весни у товарному вигляді, треба обприскувати мінімум 20 разів за сезон. Мешканці Топорівців почали відчувати негативний вплив хімікатів на собі. Проте разом з громадою ми знайшли прийнятне для всіх рішення: обприскувати сади лише від 22-ї вечора до 6-ї ранку з обов'язковим попередженням сусідів.

– *Серед численних проблем сучасного українського села не остання – бажання молоді жити виключно у великих містах...*

– Ми пишаємося тим, що майже уся наша молодь живе і працює у селі. Але є й свої проблеми! Нам не вистачає місця для будівництва житла, молодим сім'ям немає де жити...

– *Кажуть, у кожній топорівській родині є власний невеличкий трактор...*

– У Топорівцях близько 1400 дворів і 1200 тракторів у приватному секторі. Це невеликі тракторці, які роблять усе: орють, культивують, роблять грядки, підсіпають, копають тощо. Якщо людина має велику площу саду і не має трактора – вважайте, вона «пропала». Без техніки сад вирощувати не вигідно.

– *Які плани на найближче майбутнє?*

– Добудуємо ще один корпус дитячого садочка. 100 дошкільнятам зі 180 не вистачає місця. Крім того, робимо реставруємо будинок культури та плануємо реконструювати пам'ятник топорівчанам, які брали участь у II Світовій війні, а також воїнам УПА. Новоселицькі архітектори навіть розробили вже його проект. Але на все потрібні кошти... Та сподіваємось отримати 250 тис. грн. на покращення інфраструктури села від чесько-української фірми за оренду 5-ти гектарів землі для розташування сонячних батарей, які вироблятимуть екологічно чисту електроенергію.

– *Що найскладніше у роботі сільської голови?*

– Знайти підхід до кожної людини. Адже треба так підійти до проблеми, так пояснити людині, щоби вона, прийшовши до мене зі сваркою та кулаками, йшла додому, дякуючи. Треба бути психологом.

Я дотримуюсь двох мудрих висловів і не втомлююсь їх повторювати. Біблійне «І це мине» допомагає пережити неприємності і не розслаблятися від досягнень. А коли довкола хтось перекручує мою позицію, нагадую собі цитату Оскара Уайльда: «Гірше за плітки про вас може бути тільки їхня відсутність».

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

З 1 січня розміри державних соціальних допомог збільшено

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2013 рік», прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць з 1 січня 2013 року становить 1 тис. 108 гривень, а з 1 грудня - 1 тис. 176 гривень. На цій підставі з 1 січня органами праці та соціального захисту населення проводяться перерахунки державних соціальних допомог, розміри яких залежать від прожиткових мінімумів. Про це інформує департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації.

Так, за інформацією департаменту, розмір допомоги з догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку встановлений

у розмірі не менше 130 гривень на місяць, якщо ж у сім'ї відсутні доходи - допомога виплачується у максимальному розмірі, що з 1 січня складає 1 тис. 147 гривень на місяць, а з 1 грудня 2013 року – 1 тис. 218 гривень.

Збільшено допомогу при народженні дитини, розмір якої визначається на день народження дитини в залежності від кількості дітей, які народила та виховала жінка. Загальний розмір допомоги при народженні першої дитини становитиме з 1 січня 29 тис. 160 грн., а з 1 грудня – 30 тис. 960 грн., на другу дитину – 58 тис. 320 грн. та 61 тис. 920 грн., на третю та кожну наступну дитину – 116 тис. 640 грн. та 123 тис. 840 грн.

«СТАТУТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

Статут територіальної громади може бути ефективним інструментом розвитку місцевого самоврядування. На жаль, сьогодні лише поодинокі села Чернівецької області мають подібний статут, не кажучи вже про ефективне його застосування.



На думку учасників круглого столу, котрий відбувся 4 грудня та називався «Статут територіальної громади як інструмент розвитку місцевого самоврядування», створення та прийняття статутів сільськими радами призведе до підвищення рівня активності громадян, їх участі у процесі прийняття рішень органами місцевого самоврядування. Місцеві статuti не тільки конкретизують положення національного законодавства відповідно до умов кожної громади, але й відіграють роль своєрідного стимулятора участі громадян у місцевому самоврядуванні.

У роботі круглого столу взяли участь представники органів місцевого самоврядування, органів державної влади, лідери громадських організацій, представники засобів масової інформації, студенти та науковці Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. З імпульсними доповідями на заході виступили: Микола Ярмистий – директор Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації, Ігор Недокус – доцент кафедри політології та державного управління ЧНУ ім. Ю. Федьковича, Ігор Баб'юк – директор Буковинського центру виборчих технологій.

Варто зазначити, що захід було приурочено Дню місцевого самоврядування та органі-

зовано Чернівецьким регіональним Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій спільно з кафедрою політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

По завершенню круглого столу до його учасників приєднався завідувач кафедри політології та державного управління Анатолій Круглашов та спільно з Миколою Ярмистим презентував другий випуск збірника наукових праць «Влада та управління». У виданні зібрані статті починаючих, а також вже знаних на Буковині та в Україні науковців. Укладачі висловили сподівання, що збірник стане у нагоді не лише теоретикам, а й практикам державної служби та місцевого самоврядування.



КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СУЧАВСЬКОГО ПОВІТУ З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

9-11 листопада 2012 р. в с. Мигове Вижницького району Чернівецької області відбувалася зустріч мерів, сільських голів та представників органів місцевого самоврядування, які відповідають за розвиток туризму.



Організаторами конференції виступили Чернівецьке міське громадське об'єднання «Бізнес-центр» (лідер) спільно з Гуманітарною фундацією «Клопот» (м. Сучава, Румунія) та Чернівецьким обласним громадським молодіжним екологічним об'єднанням «Буквиця» за сприянням Чернівецької обласної державної адміністрації та Чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій.

Захід є складовою частиною проекту „Долаючи кордони: розвиток гірського туризму” (MIS ETC код 786, травень 2012 р. – жовтень 2013 р.) за фінансовою підтримкою Європейського Союзу в рамках Спільної операційної програми „Румунія – Україна – Республіка Молдова 2007-2013”. ЧМГО «Бізнес-центр» Партнерами в проекті є. Конференція проходить за сприянням, що триває до 11 листопада в, був підписаний Меморандум про взаємопорозуміння та співпрацю між органами самоврядування Сучавського повіту (Румунія) та Чернівецької області, до якого долучилися й громадські ор-

ганізації.

На конференції відбулася серйозна дискусія з різних аспектів розвитку сільського туризму на Буковині. Зокрема, про стан та перспективи розвитку сільського туризму в нашому краї виступи голова Ради Чернівецької міської громадської організації „Бізнес-центр” Марія ПОРЧУК та голова ЧОГМЕО „Буквиця” Марина КОНЯК, про можливості розвитку агро туризму, сільського та активного туризму в гірській місцевості виступив радник Міністерства сільського господарства та сільського розвитку Румунії Денуц УНГУРЯНУ, Поділився своїм досвідом підтримки органами влади розвитку сільського туризму мер міста Гура-Гуморулуй (Румунія) Маріус Іоан УРСЕЧУК. Проблема кластерного підходу в туристичній галузі була розкрита в презентаціях доцента кафедри географії України та регіоналістики Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича Мирослава ЗАЯЧУКА, заступника директора департаменту економіки, начальника управління соціально-економічного розвитку Чернівецької міської ради Володимира ПУЛИНЦЯ, заступника Хотинського міського голови Миколи

ГОЛОВЛЮВА. Про ресурсні передумови розвитку сільського зеленого туризму в гірських та передгірських територіях Чернівецької області доповідала асистент кафедри соціальної географії та рекреаційного природокористування Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича Тетяна СКУТАР. Проблеми подієвого та екологічного туризму розкрили в своїх доповідях голова туристичної громадської організації „Палітра Буковини” Оксана ЛЕЛЮК та депутат Винницької районної ради Руслан СЕНЧУК. Надзвичайну зацікавленість викликала презентація про розвиток екстремального туризму в області президента Федерації спортивного туризму Чернівецької області Віктора СКРИПНИКА. Жваву дискусію викликала презентація «Транскордонний вплив органів влади та інститутів громадянського суспільства на розвиток туризму суміжних територій» заступника директора-начальника наукового дослідного відділу чернівецького регіонального центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій Сергія ГАКМАНА.

Учасники конференції ділилися досвідом організації сільського туризму по різні боки кордону, намагалися знайти механізми подолання бар'єрів, які стоять на заваді його розвитку.

Представники органів місцевого самоврядування, туристичних операторів, неурядових організацій та науковці шукали шляхи об'єднання зусиль у цій сфері.

Представниками органів місцевого самоврядування Чернівецької області (Україна) і Сучавського повіту (Румунія) був підписаний Меморандум, який передбачає взаємодію та координацію діяльності органів місцевого самоврядування щодо розвитку гірського туризму. Зокрема, меморандум передбачає обмін інформацією про заплановані заходи, утворення єдиного інформаційного простору з питань туризму, спільна підтримка розвитку сільського туризму, спільне просування територій як туристичних об'єктів, проведення заходів щодо посилення участі громадськості у виробленні та реалізації заходів з розвитку гірських територій.



СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Михайло Гайничеру: «Прийнято бюджет Чернівецької області на 2013 рік»

Голова Чернівецької обласної ради наголосив під час чергової прес-конференції, що попри зауваження щодо прискорених темпів обговорення та прийняття обласного бюджету на 2013 рік, його проект активно обговорювався в постійних комісіях крайового парламенту і викликав жвавий інтерес з боку депутатів. За словами крайової представницької влади, основним фінансовим документом життєдіяльності області передбачено виділити на підтримку освітньої галузі на 9,8% більше коштів, ніж у 2012 році, або близько 130 млн. грн., на сферу охорони здоров'я населення краю – на 77,4%

більше (майже 780 млн. грн.), на соціальний захист – на 23,4% більше, ніж у поточному році. На розвиток культури на теренах Чернівецької області передбачено виділити на 8,6% більше коштів, на розвиток фізичної культури та масових видів спорту – на 7,7% більше, на утримання органів місцевого самоврядування усіх рівнів передбачено виділити на 6,1% більше коштів, ніж у поточному році. Субвенції з державного бюджету на підтримку усіх категорій малозабезпечених верств населення Чернівецької області зростуть на 47 відсотків у порівнянні з відповідним показником 2012 року.



Марина ГАСВЄСЬКА,

депутат Чернівецької міської ради

МОЄ ЖИТТЄВЕ КРЕДО – ЗМІНИТИ СВІТ НА КРАЩЕ

Обрана депутатом міської ради втретє. Здійснення депутатських повноважень передбачає роботу депутата на сесіях міської ради, в комісіях, проведення прийому, зустрічей з мешканцями округу. Вже протягом десяти років працюю в комісії з питань законності, прав людини, регламенту та депутатської етики. Навіть довелося отримати другу вищу освіту – юридичну, щоб мати можливість кваліфіковано брати участь у розгляді питань.

Намагаюся не бути осторонь подій та проблем мешканців міста Чернівці навіть у тому разі, коли вони проживають не на моєму окрузі. Прикладів можна навести багато: призупинення будівництва, яке мало руйнівні наслідки по вул. Гонти, упередження будівництва торговельного комплексу у дворі по вул. Стасюка, 19, відмова у дозволі на будівництво багатопверхового будинку біля дитячого та спортивного майданчиків по вул. Полетаєва, 4, вжито заходів щодо заборони руху транспорту пішохідною зоною (встановлено огорожу) по вул. Головній, 204Е (біля магазину «Чернівці»). Безпосередньо брала участь у роботі комісії, зустрічалася з людьми, збирала підписи. Радію з того, що депутатський корпус підтримав висновки комісії і всі вищезазначені питання були вирішені в інтересах громади.

Ініціювала створення комісії з розгляду питання збереження льодового майданчика в м. Чернівці. Приємно бачити, що сьогодні він працює, що збережено хокейну команду, школу фігурного катання та чернівчани мають можливість за доступними цінами займатися спортом. Бажання того, щоб м. Чернівці було дійсно європейським, спонукало до упорядкування реклами в місті,

а також вигляду та розташування малих архітектурних форм. Майже протягом року разом з колегами працювала у потужних комісіях, підсумком роботи яких стали відповідні положення. Сподіваюся, що власники рекламних площин та малих архітектурних форм спільно з нами зроблять все можливе задля того, щоб наше старовинне місто виглядало краще.

Хочу зауважити, що жодне звернення мешканців не залишаю без уваги.

Деякі вдається одразу ж вирішити в робочому порядку, а на втілення інших потрібен час та фінансування. Таким прикладом є вул. Воробкевича, асфальтування якої цього року було завершено, що мало велике значення не тільки для водіїв, а й для учнів ЗНЗ № 27 (у цій школі вчать дітки, які проживають на моєму окрузі). Переймаючись турботою дозвілля дітей тільки за 2011-12 рік було внесено до переліку дитячих майданчиків три ділянки: на вул. Бульвар Героїв Сталінграду (буд. 6 та 8), у дворі буд. 9 та на вул. Головній 204 д.е.

Усі ці майданчики, футбольне поле були встановлені за спонсорські кошти за сприяння секретаря Чернівецької міської ради. Місце розташування дитячих майданчиків визначали самі мешканці.



За зверненням мешканців Бульвару Героїв Сталінграду, 22 було заасфальтовано міжбудинковий проїзд, Бульвару Героїв Сталінграду, 24 – відремонтовано козирки над під'їздами. Частково проведено утеплення

та ремонт швів у панельних будинках по вул. Головній 208 та 210. Налагоджено водопостачання до 6-9 поверхів буд. 206 по вул. Головній (заміна труб). Встановлено металеві двері на дах буд.4 Бульвару Героїв Сталінграду. Надано матеріальну допомогу для заміни труб буд. 13 по вул. Івасюка. Встановлено металеві козирки та зроблено водовідведення буд. Бульвар Героїв Сталінграду, 18. Відремонтовано під'їзди буд. 6 по вул. Івасюка. Проведено капітальний ремонт дахів на Бульварі Героїв Сталінграду, 6 та 8.

Перелік того, що зроблено можна продовжити, але попереду, ще багато справ.

Хотіла б зазначити, що тільки спільними зусиллями усієї громади, депутатського корпусу, незалежно від політичних уподобань, ми зможемо змінити світ та життя на краще.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Набуття чинності Законом України «Про державну службу» відтерміновано на один рік

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державну службу» від 20 листопада 2012 року № 5483-VI дату набрання чинності зазначеним законом перенесено на один рік - до 1 січня 2014 року.

Відтермінування введення в дію Закону України «Про державну службу» пов'язане з необхідністю розробки нової редакції Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та синхронного й скоординованого введення в дію зазначених законів, які визначають принципи, правові та організаційні засади цих складових публічного управління, що забезпечить комплексну реалізацію адміністративної реформи, ініційовану Президентом України.

Це повністю узгоджується з принципами цілісності виконання Програми економічних реформ на 2012-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», спрямованих на побудову сучасної, стійкої, відкритої й конкурентоспроможної у світовому масштабі економіки, формування професійної й ефективної системи державного управління, на підвищення добробуту українських громадян.

Одночасно для впровадження нового Закону необхідно передбачити у проекті Державного бюджету України кошти для забезпечення удосконалення системи оплати праці державних службовців, яка не змінювалась з 2008 року. Слід зазначити, що новим законодавством встановлені основні принципи системи оплати праці та мінімальний гарантований рівень найменшого посадового окладу, зокрема, основна частка заробітної плати державних службовців становитиме посадовий оклад.

Нагадаємо, що закон містить низку принципів новел, серед яких: чітке розмежування між адміністративним публічним правом та приватним правом, введення системної класифікації посад залежно від характеру та обсягу посадових обов'язків, єдині стандарти прийняття на службу, підходи до управління персоналом та оцінювання службової діяльності, новели щодо професійного навчання державного службовця, оплати його праці, преміювання та заохочення, а також дисциплінарної та матеріальної відповідальності.

Прес-служба Голодержслужби України



Олена КАЛМИКОВА,

депутат Чернівецької міської ради

ЗВІТ ПРО ВИКОНАНУ У 2012 РОЦІ РОБОТУ

1. Резонансна справа по вул. І. Гонти 20 триває вже другий рік і досі не закрита. Я є другим головою комісії по розгляду незаконного будівництва по вул. І. Гонти 20. За час роботи моєї комісії Вінницьким Апеляційним судом (22 серпня 2012 року) було визнано приписи Відділу охорони архітектурної спадщини про призупинення будівництва за вищезгаданою адресою, законними. Таким чином, довготривала колізія між мешканцями вул. Гонти, права яких захищає моя комісія та представниками корпоративної «Кольпінг», завершилася перемогою.

Не вирішеними залишилися питання ремонту пошкоджених оточуючих будинків та відновлення покриття розбитої, внаслідок розпочатого будівництва, дороги.

2. Завдяки моїй безпосередній підтримці було вчасно прийнято рішення Чернівецької міської ради про виділення коштів в розмірі 310 тис. грн. на заміну вікон у спортивному залі Філософсько-правового ліцею №2.

3. За мого сприяння було прийнято рішення Чернівецької міської ради про виділення коштів в розмірі 230 тис. грн. на встановлення автономної системи опалення для музичної школи №1.

4. Також я є головою тимчасової комісії по вул. Коростишевській, 14, де громадянин Щурін Г., мешканець буд. 14 а свідомо забив каналізаційний колодезь. Дана подія відбулася рік тому, комісію я очолюю півроку, за цей час вдалося з'ясувати, що буд. № 16, який потерпає від забиття каналізації,

знаходиться на балансі Львівської залізниці, а каналізаційна мережа ні. Представник Львівської залізниці в Чернівцях Натуркач П. запевняє, що зараз відбувається процедура передачі каналізації, також на баланс Львівської залізниці, і тоді подання до Прокуратури буде в рамках дотримання процедури. Проте, оскільки громадянин Г. Щурін злісно порушує умови землекористування, за моєї пропозиції його позбавлено права на оренду землі за адресою проживання.

5. На підтримку створення притулку для бездомних тварин в місті Чернівці, в червні 2012 року разом із представниками громадських організацій по захисту тварин, провела прес-конференцію з метою висвітлення цього питання. Співпраця триває.

6. на свій запит стосовно стану ізоляційних робіт тепломережі міста від начальника Департаменту ЖКГ Д. Сірмана отримала відповідь, що на утеплення тепломережі протягом року було виділено *разом з оплатою роботи) 34 тис. 200 грн.

7. На звернення громади Старої Жучки в Садгорі, яка просила з'ясувати долю спортивного майданчика по вул. Січовій, отримала витяг з реєстру, який підтверджує, що майданчик є у реєстрації спортивних майданчиків Садгірського р-ну. Люди хвилювалися, що землю майданчика заберуть під будівництво.

8. Підготувала проект рішення на 22 сесію 2012 року про Звернення депутатів Чернівецької міської ради до Президента України про звільнення Дмитра Табачника

з посади Міністра освіти України. Питання регіональною більшістю було відхилено.

9. В липні 2012 року звернулася до Департаменту економіки Чернівецької міськради, стосовно оренди підприємцем Грималюком І.М. громадської вбиральні в Центральному парку ім. Шевченка, оскільки санітарний стан вбиральні та морально етична поведінка її працівників на мій погляд були незадовільні. На моє звернення було зібрано комісію, яка розглянула питання і дала відповідь, одним із пунктів якої є зобов'язання протягом 2013 року привести вбиральню у відповідний до санітарно гігієнічних норм стан.

10. також, я є членом тимчасової комісії по перевірці екологічного стану та господарської діяльності парку «Жовтневий». Комісія поки що не збиралася, але у мене є чимало запитань, щодо екології води в озерах, станції спасіння утопаючих, господарської діяльності тих підприємців, які орендують в парку землю та споруди.

11. Також, я є членом Топонімічної комісії. На часі розгляд питання зняття мотаторію на перейменування в історичній частині міста. Також маю звернення громадських організацій міста про повернення історичної назви пл. Марії (так званої турецької криниці).

12. Також, я є членом комісії по ліквідації к-ру Миколайчика.

Життя довело, що позиція колишньої

профспілки робітників кінотеатру та Чернівецької ВО «Свобода», яка їх підтримувала, була правильною. Процедура проходження ліквідації виявилася дорожчою, аніж утримання к-ру на балансі міста. На вулиці опинилося 12 робітників к-ру. Приміщення єдиного профільного кінотеатру в обласному центрі вже другий рік руйнується під впливом природних факторів.

13. На моє звернення до директора Департаменту ЖКГ про прибирання з узбіч доріг та у інших містах громадського відвідування пам'ятних хрестів, вінків, фото загиблих, отримала позитивну відповідь.

14. Неодноразово піднімала на сесіях питання про необхідність створення муніципальної поліції, оскільки це, виходячи з її повноважень дуже дієва структура громадського контролю, яка допоможе впорядкувати багато не вирішених питань громадського життя в Чернівцях. Вирішення питання гальмується невпорядкованістю Законів України, щодо муніципальної поліції.

15. Була членом тимчасової комісії по громадській організації «Центр культури, творчості та дозвілля», викладачі якого звернулися по допомогу у зв'язку з тим, що на початок опалювального сезону їм було припинено тепло- та електропостачання за несплату.

Провела разом із викладачами збір підписів на підтримку художньої студії. Приміщення залишилося за студією.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Середній розмір пенсії у січні 2013 року зріс порівняно з аналогічним періодом минулого року більш, як на 18%

Як інформує головне управління Пенсійного фонду України, в Чернівецькій області перераховано 219,4 тис. пенсійних виплат. Як результат – середній розмір пенсії у січні 2013 року в області склав 1290,65 грн., що на 18,4% більше, ніж у січні 2012 року.

Поетапне підвищення пенсійних виплат сприяло суттєвому зменшенню частки пенсіонерів, розмір пенсій яких встановлено на рівні прожиткового мінімуму для непрацездатних осіб. Водночас 83,1% буковинських пенсіонерів – а

це понад 198,6 тис. осіб – отримують пенсійні виплати в розмірі, що коливається від прожиткового мінімуму до 1500 грн. За календарний рік частка таких пенсіонерів зросла на 34,4%.

Крім цього, 33,7 тис. осіб, або 14,1% пенсіонерів, одержують пенсію у розмірі понад 1500 грн., їх кількість поступово зростає. Порівняно з даними на 01.01.2012 частка пенсіонерів, розмір пенсій яких перевищує 1500 грн., збільшилася на 5,4%, повідомляє головне управління Пенсійного фонду України в Чернівецькій області.



Світлана ОЛЕКСІЙЧУК,

головний спеціаліст управління сім'ї, молоді та спорту з гендерних питань Департаменту освіти і науки, молоді та спорту облдержадміністрації

ГЕНДЕРНИЙ ПОРТРЕТ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сьогодні, на першому плані державної політики реалізація можливостей для саморозвитку й самореалізації жінок та чоловіків виступає пріоритетним напрямком в однаковій мірі. Гендерний компонент тут підсилюється спрямованістю на те, що надані можливості повинні бути еквівалентними для обох статей. Адже гендерна політика не є і не може бути політикою виключно жіночою, оскільки спрямована на реалізацію потреб та інтересів обох статей.

Розуміти і впроваджувати гендерну політику на місцях мають представники органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Управління у справах сім'ї, молоді та з гендерних питань Департаменту освіти і науки, молоді та спорту облдержадміністрації уповноважене впроваджувати принципи гендерної рівності і здійснювати реалізацію гендерної політики в області.

Якщо говорити мовою статистики, то на кожен тисячу жінок в 2011-2012 роках припадає у середньому 881 чоловік. Це співвідношення змінюється в залежності від віку населення.

Серед новонароджених переважала частка чоловічої статі (51,2% хлопчиків та 48,7% дівчаток), у напрямку до більш зрілого віку ця пропорція поступово змінюється на користь жінок, і починаючи з вікової групи 35–39 років, у віковій піраміді переважають жінки. В цій віковій групі на 1000 жінок припадає 991 чоловік, на 1000 жінок віком 40–44 роки – 961 чоловік, у групі 50–54 роки – 859; 60–64 роки – 722; то у віці 65 років і старше на 1000 жінок припадає тільки 526 чоловіків.

Станом на 01 січня 2011 року частка жі-

нок від загальної кількості населення становила:

- у віці, молодшому за працездатний – 87,2%;
 - у працездатному віці – 29,2%;
 - у старшому віці за працездатний – 15,2%;
- частка чоловіків:
- у віці, молодшому за працездатний – 91,7%;
 - у працездатному віці – 30,8%;
 - у старшому віці за працездатний – 6,8%.

У старшому, за працездатний вік, жінки переважають над чоловіками. Жінки складають 15,2%, тоді як чоловіки – лише 6,8%, це на 8 відсоткових пунктів більше.

Із загальної кількості посадових осіб органів місцевого самоврядування (899 осіб) – майже кожна друга жінка. Серед 1,2 тис. осіб жінок, 490 осіб (54,5% жінок) займали посади керівників. Проте, на відміну від жінок, чоловіки займають керівні посади вищих категорій (I-II категорії посад).

Щодо діяльності органів влади в напрямку впровадження гендерної рівності, то в області було здійснено багато кроків, як в нормативно-правовому напрямку так і на

практичній площині. Зокрема, в Чернівецькій області було прийнято та реалізовано Програму впровадження гендерної рівності, підтримки сім'ї та протидії торгівлі людьми в Чернівецькій області на 2008-2010 роки. Метою Програми було утвердження рівних прав жінок і чоловіків та рівних можливостей для їх реалізації як основного права людини, створення умов для протидії торгівлі людьми та пов'язаній з нею злочинній діяльності та попередження насильства в сім'ї.

В 2011 році було прийнято Програму реалізації державної політики з питань сім'ї, дітей та молоді в Чернівецькій області у 2011-2012 роках, де такий важливий напрямок, як забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, винесений окремим блоком завдань. Розроблена Комплексна програма «Реалізація державної політики з питань сім'ї, дітей та молоді, оздоровлення та відпочинку, протидії торгівлі людьми та забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у Чернівецькій області на 2013-2015 роки». В області є постійно діючі обласна міжвідомча комісія з питань координації дій щодо попередження насильства в сім'ї та впровадження гендерної рівності, обласна координаційна рада з питань протидії торгівлі людьми. Повинна зазначити, що представництво на засіданнях зазначених до-радчих органів є гендерно-збалансованим, що дозволяє розглядати важливі питання з різних сторін.

За підтримки Департаменту вдруге надруковано гендерний портрет Чернівецької області. Чотири роки поспіль в Чернівецькій області проводиться Форум жінок Буковини. Цьогоріч в грудні відбудеться п'ятий ювілейний форум жінок Буковини, на який запрошено понад 400 осіб з числа депутатського корпусу області, районних рад, представники виконавчої влади, гості із сусідніх областей.

В жовтні 2012 року відбулося засідання круглого столу на тему «Участь жінок у виборчому процесі». В листопаді відбулося засідання круглого столу для представників ВНЗ області на тему «Створення гендерно-чутливого середовища для ВНЗ Чернівецької області. Організаторами заходів виступили

Департамент освіти і науки, молоді та спорту Чернівецької облдержадміністрації, Асоціація жінок-депутатів місцевих рад Чернівецької області, які є основними партнерами Департаменту в реалізації державної гендерної політики в області.

Результатом співпраці є видання «Гендерного портрету Буковини», ряд тренінгів, семінарів, акцій. Крім того, з 2008 року Департамент співпрацює із радником голови облдержадміністрації з питань гендерних питань Батраковою Наталією Борисівною. До обов'язків радника належить розробка, організація і проведення тренінгів, семінарів, встановлення і підтримка партнерських стосунків з державними і недержавними організаціями у сфері впровадження рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Впродовж 2008-2012 років радником були ініційовані та проведені численні заходи. Зокрема, 26 листопада 2008 року проведено інформаційно-просвітницьку акцію «Стоп, Сексизм!», що стало черговим кроком у реалізації обласної програми впровадження гендерної рівності, підтримки сім'ї та протидії торгівлі людьми у Чернівецькій області на 2008-2010 роки. За сприяння обласної державної адміністрації та обласної ради 22 травня 2009 року відбувся обласний гендерний автопробіг, приурочений до 125-річчя українського жіночого руху, ініційований Асоціацією жінок-депутатів місцевих рад Чернівецької області. З гаслами «Від керма автомобіля – до керма влади», «Голосуйте за жінок – до кращого життя надійний крок», «Хто за те, щоб скрізь був лад – вибирай жінок до рад» 30 жіночих екіпажів за визначеними маршрутами на мітингах проголошували ідею гендерної рівності.

В березні 2012 відбувся візит експертів з оцінювання проектів ЄС/ПРООН Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні. На Буковину в рамках оцінювання спільної ЄС/ПРООН Програми рівних можливостей та прав жінок в Україні, завітали пані Дона-та Мацеллі – експерт з оцінювання проектів Європейського Союзу та пані Олександра Заряна – консультант Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН).

Метою зустрічі була оцінка реалізованих проектів ЄС/ПРООН Програми рівних можливостей та прав жінок в Чернівецькій області. Зазначена оцінка є спільною ініціативою ЄС/ПРООН, спрямованою на оцінювання результатів та ефективності діяльності Програми та її співпрацю з національними партнерами. На основі результатів проведеного оцінювання будуть вироблені рекомендації, які, як очікується, допоможуть у визначенні стратегій та пріоритетів для подальшої підтримки ініціатив ЄС/ПРООН в сфері гендерної рівності та подолання гендерного насильства в Україні.

Вперше, за сприяння представництва фонду ім. Ф. Еберта, було організовано для керівників фінансових управлінь і заступників голів районних державних адміністрацій навчальний тренінг із гендерного бюджетування. Здійснено пілотний гендерний аналіз бюджету в частині соціальних видатків. Безумовно, це нова і цікава тема, яка заслуговує подальшого розвитку і впровадження.

Чернівецька область не стоїть осторонь тих процесів, що відбуваються на національному рівні. Нещодавно в м. Києві відбулися Парламентські слухання на тему «Стан суспільної моралі в Україні». Пропозиції і рекомендації, надіслані в національну комісію з питань захисту суспільної моралі знайшли своє відображення в концепції, ухваленій на Парламентських слуханнях.

З метою надання підтримки багатодітним сім'ям області ведеться робота щодо присвоєння почесного звання України «мати-героїня». Наразі управлінням до профільного Міністерства надіслано всі заявки про виділення бюджетних коштів для здійснення виплати одноразової грошової винагороди жінкам, яким присвоєно почесне звання України «мати-героїня», якими охоплено всіх жінок, що отримали посвідчення та нагрудний знак. Почесне звання «Мати-героїня» в Чернівецькій області було присвоєно в кількості 2 497 жінок.

У багатьох школах міста і області започатковані гендерні факультативи із використанням підручника «Ми – різні. Ми – рівні. Основи формування гендерної культури шко-

лярів», який був поширений в усіх школах області. Наявність якісного навчального матеріалу дозволяє проводити факультативи на відповідному рівні. З метою підвищення рівня гендерної обізнаності вчителів, методистів і психологів навчальних закладів було проведено більше 50-ти тренінгових навчань на базі Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

В області створена громадська колегія з питань захисту суспільної моралі. В липні 2010 року є успішний приклад протидії сексизму в зовнішній рекламі. За висновком Національної експертної комісії № 97-В, реклама визнана такою, що нехтує правилами пристойності, порушує етичні норми і дискримінує жінок за ознакою статі. Започатковано просвітницьку програму на місцевому телебаченні.

Цілком очевидно, що у розбудові громадянського суспільства в Україні вагома роль належить жінкам, які становлять більше половини сукупної робочої сили в державі. Чотири п'ятих жінок у працездатному віці належать до економічно активного населення, майже половина з них мають вищу та середню-спеціальну освіту (серед чоловіків цей показник становить 35%). Жінки займають значну питому вагу серед тих, хто становить основу середнього класу.

Реалізація державної політики, що направлена на забезпечення гендерної рівності, передбачає застосування гендерного підходу у всіх видах державних програм, планів та стратегій, поширення знань щодо гендерних відносин у суспільстві. З цією метою необхідна системна просвітницька робота органів державного управління, наукових установ, засобів масової інформації та організацій громадянського суспільства.

Отож, цілком зрозуміло, що усунення гендерного дисбалансу в політичних питаннях повинно стати цілеспрямованою політикою держави. Встановлення рівноваги у суспільстві між чоловіком і жінкою є важливим завданням XXI століття в кожному регіоні України. Приємно зазначити, що Буковина в цьому напрямку зробила багато впевнених кроків.



Наталія СТРЕЛЬЧУК,

доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук

Ксенія ГРИЩЕНКО,

студентка 4 курсу ф-ту історії, політології та міжнародних відносин Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича



УЧАСТЬ ЖІНОК У ПАРЛАМЕНТАХ ПОСТКОМУНІСТИЧНИХ КРАЇН ЄВРОПИ

Переважна більшість вчених, починаючи ще з Платона, зображали жінок істотами, які не мають необхідних для громадського життя якостей, а найбільш підходящим полем їх діяльності є тільки сім'я. Головними обов'язками жінки вважалися ті, які пов'язані із її ролями дружини та матері, а зразком вважалася політична поведінка чоловіків відповідно до якої оцінювалася політична поведінка жінок. Починаючи із 50- 60-х рр. XX ст. статеві відмінності розглядаються як одна з багатьох змінних, що визначають політичну поведінку. Так, М. Дюверже показав меншу політичну активність жінок у порівнянні з чоловіками і даному факту давалися переважно психологічні пояснення. У той час вважалося, що жінки більш прихильні до традиційних цінностей і консервативних поглядів. Дослідники продовжували стверджувати, що жінки «за своєю природою» не можуть приймати «чоловічий» стиль політики і не можуть мати самостійних політичних уподобань, а здатні тільки розділяти політичні погляди своїх чоловіків, батьків та братів. Отже, якщо чоловік і дружина голосують по-різному, те вибір чоловіка пояснюється раціональними причинами, а вибір жінки – ірраціональними, бо жінки є «більш емоційні».

Низька участь жінок у політиці вважалася нормою і тільки політологічні дослідження 70-80-х років XX ст. показали, що жінки схильні брати участь у політиці майже в такій самій мірі, як і чоловіки. Виявилось, що існує прямий зв'язок між соціалізацією жінок, виконуваними ними ролями, їх можливостями і доступом до соціальних благ, наприклад освіти. Зростання

освіченості жінок веде до зростання їх участі у політичному житті, а праця за межами сім'ї підвищує інтерес до політики. Прихильники феміністичного напрямку у політичних науках критично проаналізували такі важливі поняття як влада, владні повноваження, громадянство, приватне життя, справедливість, демократія і дійшли висновку, що більшість теоретичних



Круглий стіл «Гендерна рівність в українському суспільстві: реальність та перспективи»

продовжує збільшуватися, хоча і повільними темпами — на піввідсотка на рік. На сьогодні жінки у середньому у світі займають 19,2% депутатських місць.

На сьогодні 43 держави досягли рекомендованої ООН квоти представництва жінок у законодавчих органах, що становить 30%. Так, у 2008 р. в органах урядів в різних країнах працювало в середньому 17% жінок, у порівнянні з 8% у 1998 р. У країнах, де ставлення держави та суспільства до становища жінок змінилося істотно, змінилося й «обличчя» політики в цілому.

Сьогодні у становищі жінок у посткомуністичних країнах Європи є багато спільного, але є й відмінності, які залежать від історичного та культурного розвитку цих країн. Відзначимо, що переважно жінки у посткомуністичних країнах ставлять на перше місце боротьбу за політичні права, але сьогодні регіони, де абсолютно інша ситуація (Косово, Чечня, Боснія і Герцеговина, Азербайджан, Грузія). Життя за умов майже невинних військових дій, за політичної нестабільності в регіоні, накладає відповідний відбиток на розвиток політичної сфери. Тому на першому місці у жінок цих регіонів дуже важлива проблема - забезпечення миру в регіоні. Питання кількості в представницьких органах для них стоїть на другому місці, а на першому місці - припинити конфлікти і забезпечити мир та стабільність для своїх дітей.

Іншим прикладом є Польща. Століттями встановлювані релігійні догмати католицизму чітко визначають роль і місце жінки в суспільстві: це - мати, домогосподарка, робоча сила, слухняна і безголоса. Тому ставлення до жінки не завжди можна виміряти кількістю жінок у Парламенті чи Сеймі.

Іншим прикладом є Росія, де біля десяти років розроблялося законодавство, що регулює стосунки чоловіків та жінок у суспільстві. У країні діє дуже багато жіночих громадських організацій, працює Московський центр ген-

праць відображають «чоловічий» досвід і тому їх слід переглянути і врахувати досвід іншої половини людства.

У сучасному демократичному суспільстві жінка не може розглядати себе як пасивний матеріал, об'єкт чоловічого впливу, чоловічої політичної культури, а тільки як політичний суб'єкт, здатний творити політичну культуру спільно з чоловіком і вдосконалювати останню. Політична культура повинна сприяти реалізації жінок в складній політичній сфері і подоланню монополії чоловіків на право керувати.

Жінки впродовж тривалого часу відстоюють свої політичні права, але доступ жінок до політичної та економічної влади є далеко не пропорційним до їхньої кількості, потреб та суспільного внеску. Участь жінок у процесі прийняття рішень відстає від участі чоловіків на всіх рівнях: від колективного (в парламентах, на засіданні правління у спілках, тощо) до індивідуального (на робочих місцях, між подружжям); від місць, де жінки «недопредставлені», до тих, де жінки є більшістю, але їх точка зору має менше значення. На початку 90-х років жінки склали 2% у сенаті США, 7% у Британському парламенті, 10% - серед німецьких парламентаріїв. Така ситуація спостерігається майже в усіх країнах й досі, хіба, що за винятком кількох скандинавських країн, де у середньому частка жінок серед парламентаріїв країн складає біля 30%. Найкраще справи йдуть у Швеції, де 45% жінок-парламентаріїв, у цілому по Європі — 21,4 відсоток, в арабських країнах 11,7%. Кількість жінок-парламентаріїв у світі

дерних досліджень, що проводить гендерну експертизу російського законодавства. Однак, запровадження закону про гендерну рівність у Росії йде з перемінним успіхом. Після чергового розгляду проекту, одне з вирішальних питань, що мало законодавчо закріпити запровадження системи квот для жінок, було вилучено з проекту. У Федеральних Зборах Росії першого скликання жінки склали 11,4%, другого — 7,2%. При цьому число жінок депутатів Державної Думи скоротилося з 13,6% у першому скликанні до 10% - у другому, і 7,6% - у третьому. Навіть, якщо порівнювати це радянськими часами, то серед депутатів Верховної Ради СРСР жінки склали 33%, а в 1989 — 15,6%, у Верховних Радах республік також був великий відсоток жінок - РСФСР-50%, Азербайджані —22%, Грузії —19% і т.д.

Значних успіхів жінки Росії досягнули в період виборів в Державну Думу першого скликання: політичний рух «Жінки Росії» отримав 8,13%, що дало змогу створити окрему фракцію, куди ввійшло 23 депутати. Жінки зайняли низку керівних посад в законодавчій владі, очолили комітети. Проте, на жаль, закріпити успіх на виборах в Державну Думу в 1995, 1999, 2003 рр. жіночим партіям не вдалося. Вони не подолали 5% бар'єр, а число жінок-депутатів скоротилося до 6,1%. У РФ чоловіки займають 94% «вищих» і 85% «головних» і 65% «провідних» посад. Жінки займають в органах державної влади посади низьких категорій, а посади, де приймаються рішення належать тільки чоловікам.

Історія українського парламентаризму в гендерному контексті має свої виразні особливості. Так, у радянські часи в 1980-1985 рр., частка парламентаріїв жіночої статі загалом становила 36%. Під час виборів до Верховної Ради УРСР існувала своєрідна негласна жіноча квота, хоча так само офіційно негласно існувала чоловіча квота, яка дорівнювала приблизно 70%. Ситуація у гендерному вимірі змінилася у гірший бік в 1990 р., коли жінок у вітчизняному парламенті було лише 3%. За результатами парламентських виборів 1994 р. частка жінок зросла у ВР до 5,7%, а після виборів 1998р. до 8,1%, але середній показник наступні виборчі кампа-

нії був на рівні 6-7%. Останні парламентські вибори є показовими — кількість жінок-депутатів зросла майже до 10%, що є найкращим результатом за 20 років незалежності України. Дослідники відзначають, що загалом жіноча проблематика традиційно вторинна в політичних програмах українських партій. Загальний огляд партійних програм загалом показує своєрідну «непоміченість» гендерної проблематики у гаслах, напрямках і пропозованих кроків направлених на виправлення ситуації.

У новий парламент найбільшу кількість жінок провела Партія регіонів — 15-16 осіб (8 за списком, 7-8 за мажоритарними округами), далі йде ВО «Батьківщина -12-13 осіб (8 та 4-5), Партія УДАР — 7 (всі за партійним списком); КПУ — 6 (всі за партійним списком) та ВО «Свобода — 2 (обидві в мажоритарних округах). Найбільше частка жінок пройшла за партійними списками Партії УДАР — 20,75% (7 з 34 мандатів) та комуністів 18,84% (6 з 32), далі йдуть ВО «Батьківщина» - 12,97% (8 з 62) та Партія регіонів — 11,04% (8 з 72). Жодної жінки не пройшло за виборчим списком ВО «Свобода». Лише у Партії УДАР відсоток жінок у прохідній частині списку є вищим, ніж загалом по списку (16,75%). У решти партій представлення жінок у верхній частині списку «традиційно» менше від частки жінок у всьому списку кандидатів. Кількість жінок у новому парламенті ще може незначно змінитися за рахунок перевиборів чи відмови деяких кандидатів від мандатів, але про досягнення 30% від складу Верховної Ради мова наразі не йде, а аналіз виборчих списків партій та програм показує, що тут складно вести мову про те, що Україна наближається до практики демократичних країн Європи.

Варто також відзначити, що Україна зайняла 76 місце зі 187 країн у рейтингу індексу розвитку людського потенціалу (ІРЛП) ООН за 2011 р. При цьому наша країна втратила 7 позицій в порівнянні з рейтингом 2010 р. За індексом гендерної нерівності (0,335) Україна зайняла 57 місце з 146 країн.

Залишається сподіватися, що новообраний український Парламент зверне увагу на

гендерну політику, як у сфері законодавчій, так і практичній. До того ж вже є позитивні зрушення у сфері гендерної політики. 21 листопада 2012 р. Кабінет міністрів України схвалив концепцію Державної програми щодо забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок на період аж до 2016 р. яка була розроблена відповідно до статті 11 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». Цей документ спрямований на здійснення низки комплексних заходів на державному та регіональному рівнях для покращення ниніш-

ньої ситуації на ринку праці, на проведення спеціальної системної роботи щодо забезпечення гендерної рівності в країні, на подолання сформованих гендерних стереотипів, на проведення всеукраїнських просвітницьких кампаній з метою залучення засобів масової інформації, культурних і освітніх установ до виховання національної культури гендерної рівності. Реалізація цієї Державної програми, проектів та ініціатив громадських організацій, на нашу думку, сприятимуть дійсному, а не декларативному утвердженню гендерної рівності в українському суспільстві.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Михайло Папієв провів робочу зустріч із нафтотрейдерами краю



У першій половині грудня голова облдержадміністрації Михайло Папієв провів робочу нараду із нафтотрейдерами області, у ході якої керівник крайової виконавчої влади наголосив, що усі автозаправки регіону мають бути стовідсотково забезпечені якісним зимовим паливом, окрема дизпаливом. «Саме на якості пального я акцентую увагу, позаяк вже сьогодні маємо прикрий випадок - при температурі мінус 7 градусів було зафіксовано застій

дизельного палива у маршрутному транспортному засобі, - сказав Михайло Папієв. – Це неприпустимо, щоб автомобілі чи автобуси не могли завестись при зниженні температури повітря навіть на незначні позначки».

Представники нафтотрейдерських компаній області, водночас, повідомили, що зимового пального та спеціального арктичного дизпалива на їх автозаправних станціях достатньо, і їх якість відповідає нормам та вимогам чинного законодавства. Отже, за їх словами, проблем із заправкою автомобілів та пасажирських автотранспортних засобів не повинно бути.

Голова обласної державної адміністрації доручив Державному підприємству «Чернівецький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації» дослідити якість пального на найбільших автозаправних станціях області.

Прес-служба ОДА



«ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: РЕАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Гендерна політика повинна бути спрямована на забезпечення паритетності, адже дискримінація за статевою ознакою притаманна у сучасному світі як для жінок, так і чоловіків.

Такою була одна з головних тез круглого столу «Гендерна рівність в українському суспільстві: реальність та перспективи». Захід відбувся 21 листопада та був організований Чернівецьким регіональним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій та Центром євроатлантичної інтеграції та безпеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича за сприяння Управління державної служби Голодержслужби України в Чернівецькій області.

Дискримінація за ознакою статі охоплює багато аспектів життя і залишається широко розповсюдженим явищем у світі, незважаючи на величезний поступ у забезпеченні рівності між статями, якого було досягнуто протягом останніх десятиріч. Витоки та ступінь цієї дискримінації дуже відрізняються залежно від країн та регіону. Але подібність її форм і проявів

вражаюча. Гендерно обумовлена нерівність має місце у таких сферах, як доступ та контроль над ресурсами, можливість самореалізації в економічній сфері, у владних структурах та політичному житті.

Обговорюючи проблеми гендеру, відзначаємо, що в Україні прийнято низку нормативно-правових документів, які визначають однаковий (рівний) статус чоловіків і жінок у всіх сферах суспільного життя в цілому та на державній службі й службі в органах місцевого самоврядування, зокрема. Проте ситуація в даному контексті кардинально так і не покращилася, оскільки в нашій державі продовжує існувати суттєва невідповідність правової норми – реаліям життя (де-юре і де-факто).

В роботі круглого столу взяли участь представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, лідери громадських організацій, представники засобів масової інформації студенти та науковці Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Під час обговорення піднімалися два ключових питання:

- Державна політика України в гендерній сфері;
- Стан гендерної рівності в Чернівецькій області.





Михайло ЧУЧКО,

професор кафедри етнології, античної та середньовічної історії Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ ПІВНІЧНОЇ ЧАСТИНИ МОЛДАВІЇ (1349 – 1774) (продовження, початок у №3 2012 р.)

У 1657 р. в Хотині побував турецький мандрівник Е. Челебі, який зауважив, що “це маленька фортеця, схожа на паланку, і в даний час їй підпорядковано сімдесят сіл у боярстві нашого молдавського бея. Коли ми прибули туди, молдавани з фортеці поспішили назустріч паші... Гетьман фортеці і бояри доставили паші дари: три тисячі овець, тисячу голів великої рогатої худоби, сто бочок меду, сто бочок олії, дві розцяцьковані колимаги, запряжені шістьма коней, і безліч інших припасів” [5, с. 124].

Про відвідини іншого волосного центру північної Молдавії – Сучави в 1659 р. Е. Челебі зазначав: “На наступний день прийшли до високої фортеці Сучава... Засновником її був польський король. Потім вона перейшла молдаванам. Сучава молдавською мовою означає піднесене місце. Причиною такої назви послужило те, що розташована ця фортеця на крутій скелі. Через похід я не зміг увійти в неї; так що мені невідомо, що вона собою являє.

По суті в області Молдавії немає більше фортець, крім цієї. Наявні раніше зруйнував Баєзид хан Йилдирим; відтоді тільки ця фортеця і залишилася. Від неї до фортеці Хотин приблизно один денний похід, а до фортець Ридванец і Кам’янець, що по той бік Дністра, – приблизно два переходи... Правитель цієї фортеці, і гетьман, і бояри від молдавського бея, котрі мали тритисячне військо, достави-

ли в дар нашому прибережному азі і калгасултану вози з провізією і хмільними напоями, а з фортеці дали залп з сімдесяти або вісімдесяти гармат” [5, с. 337-338]. Таким чином, адміністративні і військові функції у Хотинському та Сучавському замках у XVII ст. по-давньому здійснювали їх коменданти, яких Е. Челебі називає гетьманами. Проте, необхідно уточнити, що титул гетьмана мав лише Сучавський комендант, який раніше називався портарем, а Хотинський староста був лише пиркелабом, хоча і гетьман Сучави, й пиркелаб Хотина, так само як і Чернівецький староста, належали до великих бояр та входили до складу ради господаря (Дивану).

Адміністративно Сучавська, Чернівецька та Хотинська волості-цинути належали до “Горішньої землі”. За твердженням Д. Кантеміра наприкінці XVII – на початку XVIII ст. вона поділялася на сім малих провінцій, включаючи, окрім трьох згаданих волостей, також цинуту Нямц, Хирлеу, Дорохой, Бакеу, і підпорядковувалась ворніку “Горішньої землі”, який перебував у Дорохой [1, с.22-23, 95].

Говорячи про Сучавську волость, Д. Кантемір констатує, що у ній “гідні бути відзначені: Сучава, за старих часів столиця всієї Молдавії та місцеперебування господаря і архієпископа. Тепер вона майже вся лежить в руїнах. Розташована на пласкому підвищенні біля річки Сучава, яка, мабуть, і дала

цьому місту назву. Місто оточено стінами і глибокими ровами. На підвищеній рівнині розташовувалися досить обширні передмістя. Окрім палаців господаря і знаті, там налічувалося сорок кам’яних церков і багато дерев’яних, шістнадцять тисяч приватних будинків. Все це, проте, прийшло в занепад після перенесення звідти столиці князівства. В даний час управління цим містом доручено гетьману або верховному воєначальнику. Місто Радауци – місцеперебування єпископа, розташоване недалеко від Сучави, на річці тієї ж назви і на Сіреті” [1, с.23].

Про Чернівецький округ колишній воевода зауважує, що той “має протяжний кордон з Польщею. Його головне місто Чернівці розташовано на північ від Хієраса, управління ним поставлено в обов’язок великому спатарю. Біля села Козмін, біля річки Кучур, недалеко від того місця, де вона впадає в Хієрас, видно руїни дуже давнього міста. Хоча ми кілька разів уважно обстежували їх, проте ніде не змогли знайти жодних вказівок на його засновників” [1, с.22-23].

“Хотинський округ, – за твердженням Д. Кантеміра, – тягнеться вище Сорокського на північ по Тірасу. Тут, на Тірасі, навпроти Кам’янця, знаходиться місто Хотин, яке слід зарахувати до найбільших фортець Молдавії. За старих часів місто було укріплено із заходу високими стінами і глибокими ровами, а зі сходу укріплене самою природою – берегом Тіраса і обривистими скелями” [1, с.22].

Д. Кантемір засвідчує також особливе становище Кимпулунга “в Сучавському окрузі”, який “огорожений суцільним ланцюгом найвищих гір. Він складається з п’ятнадцяти сіл, в яких жителі користуються своїми власними законами і сходами. Іноді вони приймають двох ворніків, поставлених господарем. Але нерідко проганяють їх, якщо ті викликають невдоволення жителів, покладаючись на той захист, який їм щедро дала природа. Тутешні жителі не займаються обробкою ріллі, якої у них в горах немає. Всю свою працю вони вкладають в турботу про овець. Вони сплачують щорічний податок, але не такий, який побажає господар, а такий, який вони платили колишнім госпо-

дарям. Цей договір поновлюється кожного разу, як на князювання вступає новий господар Молдавії, до якого вони посилають своїх посланців. Якщо ж господар захоче вчинити з ними більш суворо і побажає накласти нові податі, то вони без довгих суперечок зовсім відмовляються платити податки і йдуть у важкодоступні гори. Тому господарі ніколи і не вимагали від них данини більше покладеної. Іноді, підбурювані заколотниками, жителі гір відкладалися від влади господаря і переходили до поляків. Ця обставина дала привід деяким польським історикам хвалитися, що Молдавія була данницею Польщі. Проте всім відомо, і це підтверджує сам Пясецький, єпископ Перемишльський, хоча Длугош і Оріховський заперечують, що Молдавія була союзницею Польщі, перш ніж підпала під владу турків. Після того ж як вона почала платити данину туркам, поляки і не подумували про підкорення Молдавії, але, навпаки, деякі королі іноді навіть намагалися повернути їй колишню волю” [1, с.151-152].

Сучасник Д. Кантеміра шведський офіцер-німець Е.Х. Шнайдер фон Вайсмантель, який неодноразово бував у службових справах на півночі Молдавської землі, розповідаючи про особливості її адміністративного устрою та управління в “Короткому описі цинутів Молдавії” (1713 – 1714 рр.), стверджував, що цинутами, на які поділена країна, керують “сердар або капітан цинуту поставлений господарем. У його підпорядкуванні в кожному місті знаходяться пиркелаби, примарі, а у селах ватафи або шолтузи” [7, с.342].

З-поміж значних центрів на півночі країни Е.Х. Шнайдер фон Вайсмантель згадав Чернівці, Сучаву та Хотин. За його словами, “Чернівці розташовані на Пруті, за 4 милі від кордону Покуття. Саме це місто жалюгідне і управляється разом з усім цинутом старостою, який знаходиться дуже далеко в Яссах” [7, с.345].

“Сучава, – за словами шведського офіцера, – була можливо колись чудовим містом, як це можна судити по монастирях і церквах великих і чудових, одні з яких зруйнувалися, а



Карта Молдавії в атласі Шрайбера, 1730 р.

інші ще в доброму стані. Тут були дві фортеці: одна, замок збудований на скалі над рікою Сучава, за містом, зруйнована, інша зроблена поляками в минулу війну для стабільних зносин з Нямцом як укріплений монастир поблизу міста і віддана туркам після укладення миру, як і Нямц та Хотин; але тепер стоїть порожня” [7, с.346].

“Хотин, – констатує Е.Х. Шнайдер фон Вайсмантель, – знаходиться на Дністрі, у двох милях від Кам’яця Подільського; все поселення жалюгідне, має старий замок. Як замок так і місто почали укріплювати турки, які роблять фортецю на краю” [7, с.342].

Про обставини передачі Хотина туркам повідомляє в “Описі Молдавії” ексовоєвода Д. Кантемір: “В останню війну з росіянами в 1712 році турки, захопивши фортецю, частково поруйнували старі стіни, але оточили її міцними укріпленнями за новими зразками і більше ніж наполовину збільшили їх, так що в даний час вона по справедливості може називатися найкращою і найсильнішою фортецею Молдавії. В часи підпорядкування фортеці молдав-

ському господарю охорона її була доручена одному начальнику. Але з того часу, як фортеця була підкорена турками, вона управляється турецьким пашею всупереч договірним зобов’язанням, укладеним з Польщею, які гарантували, що турецькі гарнізони ніколи не будуть поставлені в молдавських містах” [1, с. 22].

Незважаючи на протести польського посла у Стамбулі та клопотання перед Портою молдавського господаря Ніколає Маврокордата, у 1715 р. Хотинська волость була вилучена з-під влади воєводи Молдавії і перетворена в турецьку райю [25, с.131].

У 1741 р. з метою більш ефективного управління Молдавським воєводством господар Константин Маврокордат здійснив територіальну реформу, поділивши існуючі волості на декілька околів, які очолювали підпорядковані волосним старостам (ісправникам) намісники. Сучавську та Чернівецьку волості поділили на околи. Зокрема, у волості Сучава було створено Берегометський, Віківський, Сіретський, Долішній та Центральний околи, а у волості Чернів-

ці – Міський, Дністерський, Черемоський та Прутський околи. Для забезпечення кращого контролю за гірськими околами Молдавсько-Кимпулунзькому та Русько-Кимпулунзькому (Довгопільському) околам було надано статус самостійних волостей – Кимпулунг-Сучавської та Кимпулунг-Чернівецької. Останню було поділено на 2 околи-стани – Кимпулунзький та Путилівський [22, с.58; 44, с.239]. Хроніст XVIII ст. лікар-грек Петре Депаста Пелопоннеський писав у 1742 р. про мотиви проведення адміністративних реформ Константина Маврокордата наступне: “Константин взявся силою реформувати молдавську адміністрацію, бо він розсердився через явне непідкорення владі одного бунтівного цинуту, а саме Руського Кимпулунгу” [8, с.316].

Під час російсько-турецької війни (1768 – 1774 рр.) Молдавію зайняли російські війська. Розраховуючи закріпитися тут надовго, царська адміністрація у вересні 1769 р. змусила жителів Молдавського воєводства дати клятву вірності російській імператриці Катерині II. У 1772 – 1773 та 1774 рр. російська військова адміністрація при допомозі чиновників молдавського Дивану провела у Молдавському воєводстві перепис населення з метою обкладення його податками. Незважаючи на фіскальний характер перепису, вміщені у ньому відомості дають цінний матеріал з адміністративно-територіального устрою країни. Зокрема, переписні матеріали дають можливість уточнити кількість та назву цинутів, що розташовувалися на півночі Молдавії, а також їх поділ на околи. Так, Кимпулунг-Чернівецький цинут ділився на околи Кимпулунгулуй і Путилий, Чернівецький цинут було поділено на Міський (Тиргулуй), Прутський (Прутський Долішній), Дністерський та Черемоський [2, с.65-66, 116, 119, 123, 126]. Сучавський цинут поділявся на Берегометський, Віківський, Центральний, Сіретський Горішній та Долішній околи [2, с.336, 339, 342, 344,349]. Кимпулунг-Сучавський цинут, за переписними відомостями, на околи поділений не був [2, с.242].

У ході російсько-турецької війни Молда-

вії було повернуто Хотинський цинут, який, за даними переписних відомостей 1772 – 1773 та 1774 рр., поділявся на Горішній, Центральний, Дністерський околи [2, с.140, 144, 146; 3, с.112, 133, 154,].

Однак у 1774 р. війна з Османською імперією закінчилася, і за умовами мирного договору, укладеного 10 (21) липня в Кючук-Кайнарджі, Росія зобов’язалася повернути Осяйній Порті “всю Бесарабію” та “обидва воєводства, Валаське і Молдавське з усіма фортецями, містами, слободами, селами і всім тим, що в них знаходиться” [24, с.23-25].

Проте в ході виведення російських військ із зайнятих земель у північну частину Молдавії увійшли австрійські військові підрозділи. На перших порах австрійська адміністрація та дипломати використовували стосовно анексованої території різні назви: “колишня частина Молдови”, “австрійська Молдова”, “імперська Молдова”, “Молдавський генералат”, “Молдавський дистрикт”, “комітат Сучава”, “Чернівецький генералат” або “Галицький прикордонний генералат” [41, с.44; 22, с.60-61]. Натомість топонім “Буковина”, вперше згаданий 1412 року у Любовельській угоді Угорщини та Польщі на означення букових лісових масивів краю, проникає в офіційне австрійське діловодство лише на початку 1775 р. Саме тоді імперський посланник у Константинополі Тугут у листах до канцлера Кауніца від 4 та 18 січня називає зайняті австрійськими військами волості Молдавії “Буковинським дистриктом” [41, с.44].

Австрійський військовий адміністратор генерал-майор Габріель фон Сплени у своєму “Описі Буковини”, датованому кінцем серпня – початком вересня 1775 р., так описує колишні округи Молдавії, що увійшли до Буковинського дистрикту: “1. Невелика частина Хотинського дистрикту, що складалася з 9 сіл. 2. Майже весь Чернівецький дистрикт, з якого лише 2 села залишилися за кордоном. 3. Так званий Руський Кимпулунг, що складається з трьох великих сіл і який, правда, здебільшого розглядається як частина Чернівецького дистрикту. 4. Майже ¾ Сучавського

дистрикту, з якого 57 сіл лишилось поза межами Буковинського дистрикту. 5. Так званий Молдавський Кимпулунг, з якого, однак, 2 села лишилось по той бік кордону” [4, с.13-14]. За словами Г. фон Сплени, “цей дистрикт на сході та півдні межує з Молдавією, на заході – з Семигородом, Марамурешем, Покуттям і на півночі – з імператорським Поділлям або нинішнім королівством Галичина” [4, с. 14].

Проведений у 1775 р. за наказом генерала Г. Сплени перепис населення виявив, що загалом Австрія анексувала у Молдавії 352 поселення, розташовані у Чернівецькому, Прутському, Дністерському, Черемоському, Хотинському, Русько-Кимпулунзькому, Берегометському, Віківському, Центральному, Молдавському, Сіретському та Молдавсько-Кимпулунзькому околах [19, с. 263].

Поставлена перед фактом австрійської анексії північної частини Молдавського воєводства і відчувши рішучість Габсбургів відстоювати силою зброї цей набуток Дунайської монархії, Осаяна Порта погодилась на укладення конвенції про офіційну передачу Буковини Австрії. У першій статті цього документа, підписаного 7 травня 1775 р. у Константинополі канцлером А.В. Кауницом та великим візиром Іззет-Мехмед-пашею, зазначалось, що “через роз’єднаність території Семигороду і Галичини, Порта, виходячи з добрих стосунків і дружби з Австрією, передає останній територію, розташовану між Покуттям, Дністром, Молдавією і Семигородом (...). Стосовно подальшої демаркації земель до Дністра з місця, де територія Хотинщини прилягає до Чернівецького округу, дві сторони домовилися, що в разі, якщо комісари Осаяної Порти проведуть демаркацію поза територією Хотинщини, від вказаного місця до Дністра, чіткі кордони, подібні до тих, які були встановлені офіцерами Імператорського двору, комісари цього двору не будуть заперечувати проти того, щоб ці землі, які належать до Хотинської фортеці, залишилися, як і раніше, у володінні Осаяної Порти” [21, с.197, 226].

12 травня 1776 р. у Константинополі була підписана угода, в якій Віденський двір

відмовлявся від Хотинщини і погоджувався на проведення кордону потоком Рокитна. 2 липня 1776 р. в с. Баламутівка генерал В. фон Барко і Мехмет-Тахір-ага підписали конвенцію про прикордонне розмежування між Османською імперією та Австрією [21, с.203, 233-240]. Відповідно до підписаних угод, після остаточної демаркації кордону, Австрія повернула Османській імперії 64 населених пункти: 9 сіл Хотинського, 14 сіл Чернівецького, 41 село Сучавського цинутів. У складі імперії Габсбургів залишилась територія, яка пролягала між 47 градусами 14’ і 48 градусами 40’ північної широти та 42 градусами 13’ 1” і 44 градусами 1’ 25” східної довготи. В адміністративно-територіальному плані це – весь Руський Кимпулунг, 92,5% площі Молдавського Кимпулунгу, 88% Чернівецького цинуту та 50,2% площі Сучавського цинуту, тобто територія в 10482 кв. км [21, с.204].

Отже, край, за яким через великі букові лісові масиви в історичній традиції утвердилась назва “Буковина”, пройшов у своєму розвитку тривалий шлях адміністративно-територіального оформлення. У середині XIV ст. його південна частина стала центром формування молдавської державності. У третій чверті XIV ст., при воєводі Петру Мушати, Молдавія в ході боротьби з угорцями та поляками поширила свою владу на територію між Верхнім Прутом і Середнім Дністром, відому як “Шипинська земля”. Господар Штефан Великий відсунув західний кордон Молдавської землі в гори, до витоків річок Сучава, Молдава, Бистриця та Тротуш, до р. Мільков та прилучив до Молдавії Русько-Довгопільський окіл. Одночасно здійснювалася територіальна уніфікація держави. Спершу зникла Хмелівська волость, потім волосний центр зі зруйнованого війнами Цецина було перенесено до Чернівців. Таким чином, на півночі Молдавії оформилися три волості Сучавська, Чернівецька та Хотинська на чолі зі старостами (пиркелабами, ісправниками), які підпорядковувалися ворніку “Горішньої землі”. На початку XVIII ст. турки перетворили Хотинську волость на райю. Під час правління воєводи К. Маврокордата зі складу Чернівецької та Сучавської волостей були виділені гірські

околи, що перетворилися в окремі волості Кимпулунг-Чернівецьку та Кимпулунг-Сучавську, а існуючі цинуту, для кращого адміністрування, поділені на околи-стани.

Під час російсько-турецької війни 1768 – 1774 рр. Молдавії було повернуто Хотинську волость, яку також поділили на околи. Виведення російських військ з країни, внаслідок Кючук-Кайнарджійського миру в 1774

р., та анексія австрійськими військами північної частини Молдавії спричинилися до повернення Османській імперії ряду сіл Хотинщини, а також низки населених пунктів Сучавської, Чернівецької та Кимпулунг-Сучавської волостей. Територія, що залишилася у австрійських Габсбургів після розмежування 1776 року, отримала назву “Буковинський дистрикт”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кантемир Д. Описание Молдавии. – Кишинев, 1973;
2. Молдавия в эпоху феодализма: Переписи населения Молдавии в 1772 – 1773 и 1774 гг. – Кишинев, 1975. – Т.VII. – Ч.1;
3. Молдавия в эпоху феодализма: Переписи населения Молдавии в 1772 – 1773 и 1774 гг. – Кишинев, 1975. – Т.VII. – Ч.2;
4. Сплени Г. фон. Опис Буковини / пер. з нім., передмова і коментар О. Д. Огуя, М. М. Сайка. – Чернівці, 1995;
5. Челеби Э. Книга путешественника (извлечения из сочинения турецкого путешественника XVII века). Вып. 1. Земли Молдавии и Украины. – М., 1961;
6. Calatori străini despre Țările Române. – București, 1968. – Vol. I;
7. Calatori străini despre Țările Române. – București, 1983. – Vol. VIII;
8. Cronicarii greci care au scris despre români în epoca fanariotă / Constantin Erbiceanu. – București, 2003;
9. Documente bucovinene / Teodor Bălan. – Cernăuți, 1933. – Vol. I;
10. Documente bucovinene / Teodor Bălan. – Cernăuți, 1934. – Vol. II;
11. Documente bucovinene / Teodor Bălan. – Cernăuți, 1937. – Vol. III;
12. Documente bucovinene / Teodor Bălan. – Cernăuți, 1938. – Vol. IV;
13. Documente bucovinene / Teodor Bălan. – Cernăuți, 1939. – Vol. V;
14. Documente lui Ștefan cel Mare / Publicate de Ioan Bogdan. – București, 1913. – Vol.II;
15. Documente moldovenesti înainte de Ștefan cel Mare / Publicate de Mihai Costachescu. – Iași, 1931. – Vol. I;
16. Documente moldovenesti înainte de Ștefan cel Mare / Publicate de Mihai Costachescu. – Iași, 1932. – Vol. II;
17. Documente privitoare la istoria Românilor urmare la colectiunea lui Eudoxiu de Hurmuzaki / Publicate de Ioan Bogdan. – București, 1900. – Vol. XI;
18. Relațiile internaționale ale României în documente (1368–1900). – București, 1971;
19. Tabelul localităților din Bucovina de general Gabriel Spleny von Mihaldi (1775) // Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice și demografice. – București, 1998. – P. 232-266;
20. Ureche G., Costin M., Neculce I. Letopisetul Țării Moldovei...: Cronici / Ingr. Textelor, glosar și indici de Tatiana Celac. – Chișineu, 1990;
21. Ботушанський В.М. Приєднання Буковини до Австрії в контексті австро-турецьких відносин // Буковина в контексті європейських міжнародних відносин (з давніх часів до середини XX ст.) [Кол. моногр.] / В.М. Ботушанський, С.М. Гакман, Ю.І. Макар та ін. За заг. ред. В.М. Ботушанського. – Чернівці, 2005. – С.169-245;
22. Буковина: історичний нарис / За заг. ред. В.М. Ботушанського. – Чернівці, 1998;
23. История Румынии / И. Болован, И.-А. Поп (координаторы) и др. – М., 2006;
24. Макар Ю.І., Пивоваров С.В., Юрійчук Ю.А. Садогурьська монетарія. – Чернівці, 1998;
25. Масан О.М. Буковина як об’єкт міжнародних відносин з давніх часів до 1774 р. // Буковина в контексті європейських міжнародних відносин (з давніх часів до середини XX ст.) [Кол. моногр.] / В.М. Бо-

- тушанський, С.М. Гакман, Ю.І. Макар та ін. За заг. ред. В.М. Ботушанського. – Чернівці, 2005. – С.9-168;
26. Масан О. Чернівці в другій половині XIV – XVIII ст. (до 1775 р.) // Чернівці: Історія і сучасність / За заг. ред. В. Ботушанського. – Чернівці, 2009. – С.23-74;
27. Параска П.Ф. Территориальное становление Молдавского феодального государства во второй половине XIV в. // Социально-экономическая и политическая история Юго-Восточной Европы (до середины XIX в.). – Кишинев, 1980;
28. Полевой Л.Л. Очерки исторической географии Молдавии XIII – XIV вв. – Кишинев, 1979;
29. Руссев Н. Спорные вопросы начальной истории Молдавского средневекового государства // Русин. – Кишинев, 2010. – №2(20). – С. 29-37;
30. Чучко М.К. «И взят Бога на помощь»: социально-религиозный чинник в житті православного населения північних волостей Молдавського воєводства та австрійської Буковини (епоха пізнього середньовіччя та нового часу). – Чернівці, 2008;
31. Чучко М. Формування території Молдавської землі в середині XIV – на початку XVI ст. // Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології: Збірник наукових праць / Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, кафедра етнології, античної та середньовічної історії. – Чернівці, 2009. – Том 1(27). – С. 92-102;
32. Чучко М., Пивоваров С. Образование земли Молдавской и формирование ее северных границ во второй половине XIV – начале XVI в. в свете письменных источников и археологических материалов // Русин. – Кишинев, 2010. – №4(22). – С. 28-38;
33. Bălan T. Din istoricul Cimpulung Moldovenesc. – București, 1960;
34. Bălan T. Vornicia în Moldova. – Cernăuți, 1931;
35. Bocanețu Al. Istoria orasului Cernăuți pe timpul Moldovei. – Cernăuți, 1929;
36. Engel J.H. Geschichte der Moldau und Walachen. Nebst der historischer und statistischen Literaturbeyder Lander. – Halle, 1804;
37. Filitti I.C. Despre vecea organizare administrative a principatelor Române. – București, 1935;
38. Giurescu C.C. Istoria românilor. – București, 2003. – Vol.I;
39. Jorga N. Geschichte des rumanischen Volkes im rahmen seiner staatsbildungen. – Gotna, 1905. – Erster Band;
40. Kaindl R.F. Geschichte von Czernowitz=Кайндль Р.Ф. Історія Чернівців. – Чернівці, 2005;
41. Mihăescu D. Bucovina și Basarabia (pornind de la numele lor). – Iași, 2000;
42. Nistor I. Istoria românilor. – București, 2002. – Vol. I;
43. Reli S. Orașul Siret în vremuri demult. – Cernăuți, 1927;
44. Ungureanu C. Bucovina în perioada stăpînirii austriece (1774 – 1918): aspecte etnodemografice și confesionale. – Chișineu, 2003;
45. Xenopol A.D. Istoria Românilor din Dacia Traiană / Ed. III-lea. – București, 1926. – Vol.III;
46. Xenopol A.D. Istoria Românilor din Dacia Traiană / Ed. III-lea. – București, 1927. – Vol.IV.



Ігор БУРКУТ,

доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук

ВАРВАРИ ХХ СТОЛІТТЯ АБО ЯК У СРСР ДЕПОРТУВАЛИ ЦІЛІ НАРОДИ

У СРСР за 1941-1945 рр. депортували за національною ознакою представників 61 народу. Під час Другої світової у країнах – учасницях війни за різними причинами відбувалося переселення цілих народів. Процес розпочався ще до вересня 1939-го, коли з гітлерівської Німеччини після прийняття в ній расистських законів почали масово виїжджати євреї, яких позбавили всіх громадянських прав. Чимало з 500 тисяч німецьких євреїв врятувалося завдяки вчасній еміграції, бо невдовзі гітлерівці розпочали фізичну ліквідацію євреїв. У січні 1942 р. Гітлер затвердив план «остаточного вирішення», за яким європейські євреї були приречені на повне знищення. А ще 1941 року розстріляли єврейське населення Києва: людиноненависницька ідеологія нацизму позбавила права на існування цілий народ. Таку ж долю гітлерівці призначили і для ромів (циган).

Нацисти здійснювали також масове виселення слов'янського населення з територій, призначених для колонізації німцями. Зокрема, на Житомирщині готувалися райони для заселення вихідцями з альпійських місцевостей, і тут використовувалися варварські методи для «звільнення» земель від їхнього споконвічного населення. Німецькі льотчики й танкісти «тренувалися» на мирних селах, вдосконалюючи свої професійні навички. Після авіаційних бомбардувань і «прасування» хат гусеницями танків, гітлерівські карателі виганяли рештки населення, відправляючи його у глухі місцини.

Вивезення людей за національною ознакою – не вигадка ХХ ст. До нього вдавалися й раніше. Але саме у ХХ столітті воно набуло тотальності. Більше того, така практика існувала навіть у країнах, які претендують бути взірцем демократії: доля американських індіанців відома. А під час Першої світової війни у Канаді запроторили до концтаборів підданих Німеччини й Австро-Угорщини, проти яких воював цей британський домініон. За колючим дротом опини-

лося чимало галичан і буковинців, які при в'їзді до Канади реєструвалися «австрійцями».

Подібну депортацію використали США після того, як у грудні 1941 р. японська авіація завдала несподіваного удару по американській військово-морській базі Перл-Харбор. На тихоокеанському узбережжі США проживало 120 тис. японців, яких вивезли «про всяк випадок» до концтаборів. Щоправда, після війни американський уряд вибачився перед ними і компенсував матеріальну та моральну шкоду. Але не всі вибачалися: Москва – ні.

Репресії на національному ґрунті СРСР розпочав давно. В середині 30-х він готувався до війни з Польщею та Фінляндією. З прикордонних районів депортували поляків, фінів, інгерманландців. Коли різко загострилася ситуація на Далекому Сході, то прикордоння з Кореєю у 1937 р. «очистили» від корейців. У 30-х роках вивозили персів, курдів, естонців, латишів, китайців тощо. А 1939-1940 рр. до Сибіру потягнулися ешелони з виселеними з Галичини й Буковини

«класовими ворогами»: поляками, західними українцями, румунами, євреями. За ними повезли «класово ворожих» прибалтів. А до Німеччини виїжджали німці зі щойно долучених до СРСР територій. Хоча тут був елемент добровільності й репатріація зумовлювалася спільними радянсько-німецькими документами.

Виселяли навіть родини фронтовиків

Після нападу Німеччини на СРСР примусове виселення народів набуло особливо великих масштабів. Першими зрушили з місць свого компактного проживання до Казахстану й Сибіру радянські німці, яких 28 серпня 1941 р. з Поволжя виселили на Схід, ліквідувавши їхню автономну республіку. Радянським людям пояснили, що на території Автономної Республіки німців Поволжя висаджено гітлерівський десант і місцеві німці надають допомогу ворогові. Це була пропагандистська вигадка: німці не мали літаків, здатних подолати відстань до Волги й повернутися назад.

А наприкінці 1941 р. розпочалася депортація німців з УРСР і Криму – йшлося про сотні тисяч людей. З німцями вивозили угорців, болгар, фінів – представників тих націй, етнічні батьківщини яких вступили в союз з Німеччиною. До середини 1942 р. їх вивезено в основному до Сибіру, Комі АРСР, Алтаю, Казахстану, Середньої Азії. Жодних вибачень і компенсацій виселенці після війни не отримали, а додому змогли повернутися лише після смерті Сталіна – і то не всі. Німцям, наприклад, дозволили повернутися в Україну лише 1972 року, а в Поволжя – ні.

Нова хвиля депортацій здійнялася під час битви за Кавказ. Щоби пояснити власний провал в організації оборони стратегічно важливого регіону, Сталін перекинув відповідальність на цілі народи, оголосивши їх «народами-ворогами»: мовляв, вони «відкрили фронт німцям». У 1943 р. були виселені калмики та карачаївці, їхні автономні утворення ліквідовані. Виселяли навіть родини фронтовиків, які мужньо билися із загарбниками. Депортовані потрапляли і в

казахстанський степ, і на заліснену Північ. Калмики звикли кочувати зі своєю худобою неозорими степами, жити в юртах. А в тайзі їм доводилося зовсім сутужно, чимало людей померло від хвороб та виснаження.

На початку 1944 р. з Кавказу на Схід знову потяглися товарняки з виселенцями. Надійшла черга балкарців, чеченців та інгушів. Війська та органи НКВС вже здобули чималий досвід депортації та працювали, як добре налагоджена машина. Вночі аул щільно оточували кільцем військ і вранці всіх його мешканців піднімали, даючи дві години на збори. Потім підганяли автомобілі, найчастіше – ленд-лізівські «Студебекери», куди завантажували депортованих із їхнім нехитрим скарбом. Відвозили до залізничної станції, де вже чекали ешелони – і починалася хресна путь страждальців. У переповнених вагонах для перевезення худоби без елементарних зручностей везли людей у невідоме. Не вистачало їжі, води. Помирали масово, на зупинках охорона викидала трупи на узбіччя, навіть не всіх закопували.

Найгірше доводилося породіллям і новонародженим. Без допомоги й догляду вони мерли масово. Чеченці вважають, що серед народжених у ті страшні зимові місяці 1944 року живим залишився тільки один хлопчик. Звали його Джохар Дудаєв. Саме він на початку 1990-х років очолив боротьбу за незалежність Чеченської Республіки Ічкерії та загинув у кривавій російсько-чеченській бійні. Жахливим виявилось відлуння тієї злочинної депортації...

А масове вивезення тривало. Виселяли ногайців, лазів і греків Причорномор'я. У 1944 р. Червона армія викинула гітлерівців та їхніх союзників з Криму, але воєнні випробування для багатьох кримчан не закінчилися. Під нацистською окупацією півострів утратив майже все своє єврейське населення, а також переважну більшість кримчаків і караїмів: гітлерівці знищували їх за приналежність до іудаїзму. Гинули й цигани. Якщо нацисти втілювали в життя свої расистські догми за допомоги масових страт, то радянське керівництво розпочало масове виселення за етнічною ознакою, зви-



нувативши цілі народи у «пособництві гітлерівцям».

Насамперед постраждали кримські татари: у травні 1944 р. близько 200 тис. представників цього народу депортували на Схід. Репресовані не лише родини тих, хто насправді служив у сформованих окупантами збройних підрозділах або працював у окупаційній адміністрації: таких було чимало. Виселяли й родини червоноармійців, а також радянських партизанів і підпільників – таких було ще більше. Доки двічі Герой Радянського Союзу Амет-хан Султан на фронті особисто збивав 30 ворожих літаків, і ще 19 – у групових боях, його родину в нелюдських умовах вислали як злочинців. Весь народ звинуватили у злочинах окремих представників кримсько-татарської спільноти. Групова відповідальність робить сотні тисяч людей заручниками діянь конкретних осіб. Тому сучасне право визнає тільки персональну відповідальність: кожний відповідає лише за власні дії та вчинки.

З Криму водночас із кримськими татарами депортували греків, болгар, вірменів. Усіх їх звинуватили у «пособництві ворогові». А в листопаді 1944 р. з Кавказу виселили турків-месхетинців, хемшинів і курдів. Їхня «вина» полягала в тому, що представники цих народів проживали біля кордону з Туреччиною і були споріднені з турками етнічно та релігією. А Кремль вважав, що Анкара готується до нападу на СРСР, хоча турки тоді вже вели переговори з антигітлерівською коаліцією про вступ у війну проти Німеччини. Напасти на СРСР вони збирали-

ся в 1942 р., коли німці наступали на Кавказі. Не вийшло, Сталінград завадив. А за їхній старий гріх відповіли зовсім інші невинні люди.

Близько 40 тис. турків-месхетинців мужньо билосся в лавах Червоної армії, половина з них загинула. Вісім представників цього народу стали Героями Радянського Союзу, троє – повними кавалерами орденів Слави. Їм дали довоювати, а потім 2665 солдатів і офіцерів цієї національності депортували туди ж, де вже страждало 120 тис. їхніх одноплемінників.

На заключному етапі Другої світової війни та одразу ж після її закінчення були силою переселені ще мільйони людей. Так, СРСР і Польща обмінялися населенням: одним з етапів цього обміну була сумнозвісна операція «Вісла», коли українців змусили покинути рідні місця в Польщі. Москва і Варшава поділили Східну Пруссію, виселивши звідти всіх німців. Вивезли також німців з чеських Судет до Німеччини, як і з сербського Банату. А на Далекому Сході депортували японців з Курильських островів і Південного Сахаліну, які відійшли до СРСР. Із Західної України вивозили родини вояків УПА.

Геноцид – рана, що не рубцюється

Скільки людських трагедій принесли всі ті виселення! Від голоду, холоду, хвороб і знущань люди гинули масово, деякі депортовані народи втратили до половини своєї довоєнної кількості. В їхні будинки вселялися інші люди, їхнє майно переходило до нових власників. Нерідко ним користуються й

досі, а нащадки тих, хто виселяв депортованих і ділив їхнє майно, і далі поширюють вигадки про «зраду» цілих народів. Дехто пишається бойовими нагородами, що їхні діди отримали не на фронті, а під час виселень і конвоювання нещасних. Маршал Берія, наприклад, був нагороджений престижним орденом Суворова І-го ступеня, який до нього давався лише полководцям за успішно проведені фронтові операції. А діти й онуки виселених ще й досі не можуть пробачити кривдників. І невідомо ще, до чого призведе ця ненависть. Чечня показала

всю небезпеку подібних настроїв.

Сучасний світ засуджує масові депортації, хоча і в новітніх конфліктах вони присутні, наприклад, у кривавих війнах на руїнах соціалістичної Югославії. На жаль, люди не бажають вчити історію, натомість прагнуть якнайшвидше забути її страшні сторінки. І жити солоденькими казочками, в тому числі й про гуманний «соціалістичний інтернаціоналізм», який нібито панував у СРСР. Тоді як насправді там існувала депортація народів, антигуманна за своєю суттю.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

Державний службовець з Буковини – у Президентському кадровому резерві

Президент України Віктор Янукович сьогодні, 29 грудня, підписав розпорядження №245/2012-рп «Про затвердження списку осіб, зарахованих до Президентського кадрового резерву «Нова еліта нації» у 2012 році». Серед осіб, зарахованих до Президентського кадрового резерву у нинішньому році – начальник управління інфраструктури та туризму Чернівецької обласної державної адміністрації Дмитро Павел.

Загалом цього річ від області до Президентського кадрового резерву подав документи 21 буковинець.

Довідково: Президентський кадровий резерв «Нова еліта нації» започатковано та формується відповідно до Указів Президента України від 1 лютого 2012 року «Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки» та від 5 квітня 2012 року «Про Президентський кадровий резерв «Нова еліта нації» з метою формування нової державницької управлінської еліти, здатної усвідомлювати національні інтереси і брати на себе відповідальність за їх реалізацію, готової не лише приймати вольові рішення, а й ефективно надавати управлінські послуги (www.nads.gov.ua).

Добір кандидатів до Президентського кадрового резерву та внесення Президентом України відповідних пропозицій здійснюється Комісією з питань Президентського

кадрового резерву «Нова еліта нації» на підставі рекомендацій Нацдержслужби України. Список осіб, зарахованих до Президентського кадрового резерву, затверджується Президентом України.

Гранична чисельність Президентського кадрового резерву становить 500 осіб. Формування Президентського кадрового резерву здійснюється поетапно, шляхом зарахування протягом п'яти років до 100 осіб щороку. Строк перебування особи у Президентському кадровому резерві становить п'ять років, крім випадків дострокового припинення перебування особи у Президентському кадровому резерві. Особа може перебувати у Президентському кадровому резерві лише один строк.





Олена ГОЛОВІНА,

практичний психолог

БЕЗРОБІТТЯ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Однією з актуальних соціальних проблем сьогодення є безробіття. На жаль, безробітним може стати кожен, і найчастіше це стосується звичайних людей, які не мають мільйонних статків, розкішних яхт і вілл. Якщо вам не пощастило і ви стали безробітним, не варто опускати руки і впадати в депресію – треба боротися і шукати роботу, бо, хто шукає, той завжди знаходить.

Втрата роботи – можливість реалізувати себе в чомусь іншому

Практикуючий психолог Олена Головіна серед основних причин звільнення називає невиконання працівником функціональних обов'язків, комунікативні проблеми – невміння налагоджувати стосунки з оточуючими, особистісні конфлікти з колегами. Трапляється й таке, що людина потрапила в несподівану стресову ситуацію, не змогла вчасно зорієнтуватися, не впоралася з завданням і, як наслідок, її звільнили.

Ця ситуація дуже негативно впливає на психіку людини, – стверджує Олена Головіна. Людина втрачає відчуття стабільності, захищеності, стикається з різною гамою негативних переживань – образою, злістю, роздратуванням. Другою частиною може пройти хвиля суму, людина може почати сумніватися в собі.

– Це доволі небезпечно, тому що невпевненій в собі людині буде складніше знайти наступну роботу. За обставин втрати роботи їй важливо не втратити оптимізму і віри в себе, об'єктивно зрозуміти, чому її звільнили, та сприйняти ситуацію як шанс, тобто можливість реалізувати себе на іншо-

му місці роботи, чи в іншій сфері.

Що робити, якщо ви втратили роботу

Якщо Ви втратили роботу, завжди маєте можливість знайти її самостійно, або ж звернутися по допомогу до державної служби зайнятості. Шляхи самостійного пошуку роботи відомі – перегляд оголошень про вакансії, також можна розпитати знайомих або ж запитати про наявні вакансії безпосередньо в тих установах, які вас цікавлять. У разі звернення до державної служби зайнятості за сприянням в працевлаштуванні ви маєте можливість ознайомитися з вакансіями на ринку праці не тільки у Чернівцях, а і в інших населених пунктах області та України.

Для реєстрації в центрі зайнятості необхідно пред'явити паспорт, трудову книжку, а в разі потреби – цивільно-правовий договір, військовий квиток, диплом або інший документ про освіту, ідентифікаційний код.

Допомогу з безробіття також треба заробити

У центрі зайнятості постійно проводяться різноманітні семінари, безкоштовне навчання з робітничих професій з тим, щоб розширити можливості осіб, які перебувають на обліку в центрі зайнятості, та збіль-



шити їхні шанси на працевлаштування. Так, якщо на ринку праці немає попиту на ваш фах, вам запропонують пройти профнавчання та працевлаштуватися вже за новим, щойно здобутим, напрямком професійної діяльності.

– Я вже 5 місяців перебуваю на обліку служби зайнятості, – каже безробітна 40-річна Тетяна. – За весь цей час мені двічі пропонували роботу. Одна вакансія була на 1000 грн., але мене не взяли тому, що я не підійшла їм за віковою категорією, а другий раз, коли я прийшла, місце було вже зайняте.

Тетяна розповідає, що підходить в центрі

Головні причини високого рівня безробіття – спад економіки, зменшення попиту на робочу силу, відтік робочої сили, світова фінансова криза. У євроні безробітних на кінець 2011 року було майже 16,5 мільйона. Найвищий рівень безробіття зафіксували в Іспанії, де не працювало 22,9% від працездатного населення.

За неофіційними даними, безробітних громадян в Україні, мабуть, не менше, якщо не більше. Та ми можемо говорити тільки про так званий рівень зареєстрованого безробіття – його показник свідчить про кількість людей,

зайнятості до тих, хто перебуває на обліку, досить жорсткі: пропустив семінар, або запізнився на зустріч з інспектором, або відмовився двічі від запропонованої вакансії – тебе знімають з обліку і, відповідно, позбавляють допомоги з безробіття.

Як зацікавити роботодавця

Роботодавцям доводиться переглядати сотні резюме і проводити чимало співбесід перш, ніж знайти потрібного кандидата. Аби привернути увагу роботодавця саме до власного резюме та своєї кандидатури, фахівці радять дотримуватися декількох простих правил, які допоможуть вам досягнути бажаної мети.

Резюме

Резюме має бути привабливим за формою та легким для сприйняття – працедавець має витратити мінімум часу для його перегляду. Остерігайтеся загальних фраз і зайвих визначень, надавайте перевагу позитивній інформації. Характеризуючи свій досвід, використовуйте слова дії на зразок «владштував», «організував», «налагодив», виправте орфографічні, граматичні та друкарські помилки.

Зовнішній вигляд

Зважте, що роботодавець одержує значну кількість інформації про потенційного працівника тільки з його зовнішнього вигляду, мови тіла та жестів. До прикладу, сутулість продемонструє лінь або безініціативність, в той час, як пряма поза – інтерес і увагу до співрозмовника.

які прийшли до центрів зайнятості та отримали статус безробітного.

Згідно з даними Чернівецького міського центру зайнятості, станом на 31 грудня минулого року, на обліку перебувало 1 тис. 447 незайнятих громадян. Серед безробітних більше половини складає молодь віком до 35 років. Кожен безробітний, якщо він зареєстрований у службі зайнятості, може отримувати соціальну допомогу. Максимальна сума виплат не може перевищувати середню зарплату по області – 2 тис. 320 грн., мінімальна – 544 грн., яка щоквартально збільшується.

Особистісні якості

Під час співбесіди роботодавець має на меті визначити, чи підійде людина для його команди. На співбесіді варто бути товариським та впевненим в собі – саме така поведінка гарантує потрапляння, як мінімум, до наступного туру відбору.

Ініціативність

Роботодавці зацікавлені в співробітниках-ентузіастах, яким подобається напрямок роботи компанії. Задавайте питання у відповідь: це доведе, що ви активні і працездатні, а не просто шукайте, де відсидітися за гарну зарплату.

Щоб не стати жертвою шахраїв при пошуку роботи

Досить часто при пошуку роботи люди потрапляють на шахраїв. Усі прагнуть заробляти гроші, і шахраї – не виключення. Тра-

пляються й роботодавці, які теж не гребують скористатися безкоштовною працею.

Серед найбільш поширених схем омани чесного шукача роботи – тимчасові кадрові агенції, які заробляють суттєві гроші на значній кількості охочих працевлаштуватися, платні телефонні лінії, на які обов'язково подзвонять ті, хто спокусився на хорошу високооплачувану посаду, робота вдома з високим заробітком. І не має значення, чи це «однорідне» кадрове агентство, чи оголошення в довіднику вакансій про потребу на поважну фірму водія або секретарки, щодо якого треба зателефонувати за платним номером, чи склеювання конвертів за 500 у.е. на місяць, результат один – є вірогідність, що вас спробують ошукати. Тому слухна порада: будьте пильними, адже золоті гори, найчастіше, так і залишаються на далекому обрії.

СТАТИСТИКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

У 2013 році асигнування на медицину області зростуть майже на чверть

Загальний обсяг видатків на утримання закладів охорони здоров'я на 2013 рік збільшено проти нинішнього на 66 604,9 тис. грн, або 22,3 %. У цілому бюджет галузі області на наступний рік складе 364 870,1 тис. грн, у тому числі видатки загального фонду – 351 387,8 тис. грн, спеціального – 13 482,3 тис. грн.

Про це інформує департамент охорони здоров'я та цивільного захисту населення обласної державної адміністрації.

Як повідомляють у департаменті, найбільша питома вага видатків на утримання установ охорони здоров'я передбачена для фінансування заробітної плати медичних працівників – 218 628,1 тис. грн. При цьому буде враховано двократне протягом року підвищення посадових окладів, мінімальної заробітної плати.

Для забезпечення хворих на цукровий та нецукровий діабет препаратами інсуліну та десмопресину передбачено 11746,5 тис. грн. За кошти обласного бюджету у розмірі 800 тис. грн. планується закупити онкологічні препарати для обласного онкоцентру, обласної дитячої лікарні та лікарні швидкої медичної допомоги, 5500 тис. грн.

складуть видатки на лікування хворих на хронічну ниркову недостатність у відділенні гемодіалізу обласної клінічної лікарні тощо. З обласного бюджету буде здійснюватися також фінансування регіональної програми забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД у сумі 511,1 тис. грн. та регіональної програми протидії захворюванню на туберкульоз, на виконання якої передбачено 3 060,2 тис. грн.

Крім цього, департаментом охорони здоров'я та цивільного захисту населення у 2013 році продовжиться часткове відшкодування аптекам області вартості лікарських засобів для лікування осіб з гіпертонічною хворобою, причому обсяг фінансування збільшиться: якщо цьогоріч на це було скеровано 780 тис. грн, то вже у 2013 – 3740,9 тис. грн.

На виконання Закону України «Про екстрену медичну допомогу» для забезпечення надання швидкої медичної допомоги жителям краю виділяється 47253,2 тис. грн, збільшено видатки на придбання медикаментів для швидкої допомоги та за іншими статтями.

У 2012 РОЦІ У ЦЕНТРІ ПІДВИЩИЛО КВАЛІФІКАЦІЮ ДВІ З ПОЛОВИНОЮ ТИСЯЧІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ



Навчання за професійною програмою для кадрового резерву



Навчання за професійною програмою для землевпорядників сільських рад

Впродовж 2012 року в Центрі підвищило кваліфікацію майже дві з половиною тисячі державних службовців, працівників державних установ, підприємств, організацій та посадових осіб органів місцевого самоврядування. За Професійною програмою підвищило кваліфікацію 124 державних службовців органів виконавчої влади, 160 працівників органів місцевого самоврядування, 56 державних службовців центральних органів влади.

За програмами короткотермінових семінарів провчилося 1753 особи, з них: 597 державних службовців органів виконавчої влади, 276 посадових осіб місцевого самоврядування, 215 державних службовців центральних органів влади, 107 депутатів місцевих рад, 558 працівників державних установ та організацій.

За програмами постійно діючих семінарів провчилося 396 державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування.



Короткотерміновий семінар «Запобігання та протидія проявам корупції в органах влади»

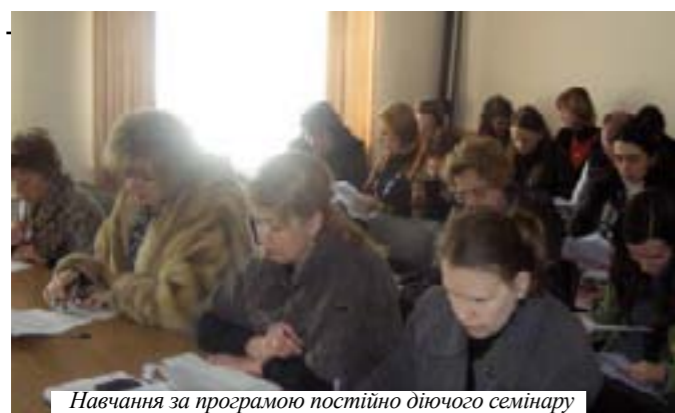


Постійно діючий семінар «Культура ділового мовлення» на базі Вишницької РДА



Віізний короткотерміновий семінар «Інтеграція України до Європейського Союзу: можливості та виклики» на базі Путильської РДА

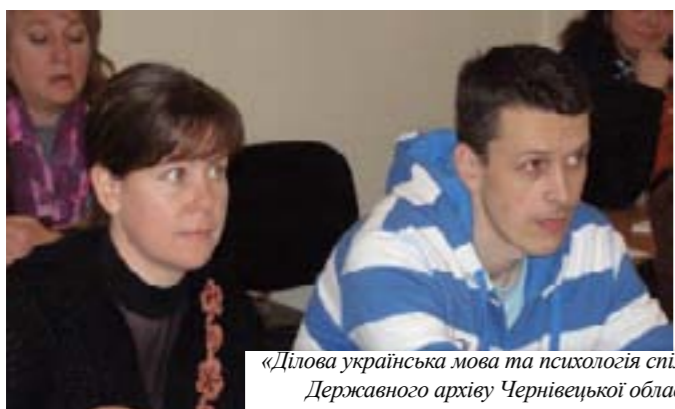




Навчання за програмою постійно діючого семінару «Етика ділового спілкування»



Підведення підсумків семінару «Європейська інтеграція та перспективи України» для сільських голів



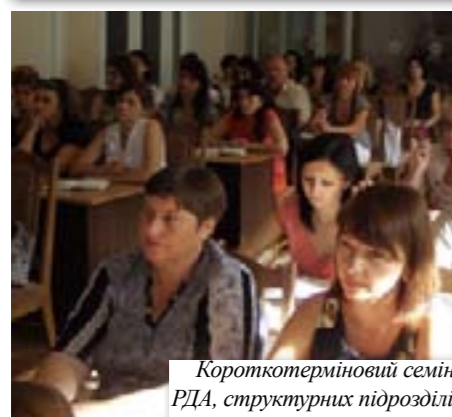
«Ділова українська мова та психологія спілкування» для держслужбовців V-VII категорій Державного архіву Чернівецької області. Викладач - Скаб Мар'ян Стефанович



«Правове забезпечення місцевого самоврядування в Україні» для посадових осіб Періотравневої районної у м. Чернівці ради



Навчання за програмою постійно діючого семінару «Організація обліку і звітності в медичних установах»



Короткотерміновий семінар для працівників, які ведуть кадрові питання апарату РДА, структурних підрозділів ОДА та РДА «Інновації в новому законодавстві про державну службу» відкрив Голова Національного агентства України з питань державної служби ТОЛКОВАНОВ В'ячеслав Вікторович



2013 – РІК ЧОРНОЇ ЗМІЇ



бути впевнені в її міцних устах, а якщо ви тільки зустрічаєтеся - то чекайте приємних зустрічей і красивих залицянь.

Гороскоп на 2013 рік змії буде вдало складатися в плані здоров'я, але лише у тих, хто буде за ним пильно стежити. Цей рік дасть можливість проявитися творчим людям, стануть відомими багато імен вчених, художників, музикантів, письменників і поетів, які до цього були в тіні. Ті люди, які тільки мріють зайнятися творчою діяльністю, зможуть нарешті здійснити свою мрію. Але важливо зберегти дисципліну, організованість, точність і вірність. Деяким доведеться докласти зусилля і працювати на знос, щоб зберегти за собою своє робоче місце.

Що стосується самої зустрічі Нового року, то кожен готується до неї по-своєму. Всі ми з дитинства вірили в чарівництво, чекали півночі, щоб зустріти Новий рік і отримати свої подарунки. Для багатьох, Новий рік - це знамените олів'є, мандарини, і, звичайно ж, шампанське. Але кожен Новий рік хочеться зустріти якимось незвично. Що ж особливого ми повинні зробити, зустрічаючи новий 2013 рік?

Зустрічати цей рік потрібно галасливою, веселою компанією і великою кількістю страв на столі. Враховуючи те, що Змії – хижак, на столі має бути багато різної смакоти: багато м'яса, приготованого різними способами, страви з рису, овочі, свіжа риба, гарбуз. Змія обожає зайців і кроликів, тому без кролятини на столі не обійтися. Вдало підібраними будуть салати з морепродуктів, свіжих овочів. Меню повинне бути «вогнедихаючим».

Сервіровку столу слід здійснювати, використовуючи зелений, жовтий і чорний кольори. В одязі слід віддати перевагу чорним і темно-синім тонам. Прикраси повинні включати дорогоцінні й напівкоштовні камені.

Не забудьте загадати про себе своє найзаповітніше бажання під бій курантів - і воно обов'язково в цьому році виповниться!

2013-ий за Східним календарем - рік Чорної Змії. Змія - символ удачі й щастя, високого положення і міцного здоров'я. І багато хто з китайців хотіли б народитися в цей рік.

У китайському гороскопі Чорний Змії дуже впертий і наполегливий, тому завжди домагається свого, досягає поставлених цілей.

У рік Змії народилися такі відомі особистості, як: Жанна Д'Арк, Аль Пачіно, Жан-Жак Руссо, Бернард Шоу, Фрідріх Енгельс.

Загальний гороскоп на 2013 рік змії обіцяє всім знакам зодіаку удачу в інтелектуальній діяльності, найкраще справи будуть йти у вчених, аналітиків, вчителів, політиків. Змія вважається символом мудрості, розумності, волі за китайським календарем і любить, коли люди міркують, тому потрібно в цьому році приймати розумні і продумані рішення.

Головне - вибрати потрібну тактику, бути акуратним і не витратити багато грошей даремно, стежити за тим, щоб гроші не йшли на непотрібні речі, якими ви ніколи користуватися не будете. Що стосується особистого життя, то в ньому буде присутня серйозність, цей рік змії дає нам шанс зустріти свою половинку раз і назавжди, на все життя, а також можливість узаконити давні стосунки. Якщо ви сформуєте сім'ю в цьому році, можете

КИТАЙСЬКИЙ ГОРОСКОП-2013

Гороскоп на 2013 рік для Пацюка

В 2013 році для Пацюка відкриються нові можливості. Цей рік розпочнеться з приємних сюрпризів. В новому році Вам необхідно дуже постаратися, щоб завітна мрія здійснилася.

Рік багатий на веселі подорожі та мандрівни, які принесуть нові знайомства та зв'язки. Ваша кмітливність та спритність допоможуть вирішити проблеми. У цьому році прийдеться поборотись за місце під сонцем.

У 2013 році на Пацюків чекає два періоди. Перший, буде достатно важким, оскільки всі справи і процеси зменшать

оберти. При цьому загостряться відносини з колегами та начальством. Проте, друга половина року кардинально буде відрізнятися від першої. Почнуться зміни на краще, як на роботі, так і в особистому житті. Цей період ідеально підійде для втілення мрій та ідей.

2013 - РІК НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ!



Гороскоп на 2013 рік для Бика

2013 рік для Биків буде насичений яскравими подіями і принесе зміни в ділове та особисте життя. У Вас з'являться багато можливостей для реалізації своїх творчих ідей. Доведеться докласти зусиль у трудовій діяльності та роботі.

Романтичне життя виокремиться особливими хорошими переживаннями, але в цілому все буде спокійно. Кабану варто прагнути щось змінити в буденній роботі та особистому житті, так як зміни самі по собі не настануть. Відносини з колегами не принесуть нічого нового, однак ними не слід нехтувати.

Відносини з родичами складуться прекрасно. Тому, святкові події краще зустрі-

чати разом. Приготуйтеся витратити щедро для своїх рідних і вони не змусять Вас чекати, а аналогічно віддячать. Вам корисно прислуховуватись до думки інших людей, але пам'ятайте вирішувати Вам. В середині року Ви будете насолоджуватись хорошим самопочуттям та веселим настроєм.



2013 РІК- ЧАС ПОЖИНАТИ ПЛОДИ!

Гороскоп на 2013 рік для Тигра

Тигру 2013 рік предрікає успіх і мудрість Змії. В цьому році Ви будете більш поблажливішим і терпимішим до чужих помилок, що в свою чергу допоможе вам налагодити натягнуті відносини, які склалися в Вашому близькому колі спілкування минулого року.

В професійній сфері завдяки кращому взаєморозумінню і співробітництву в робочому колективі, ваші діяння будуть більш продуктивніші і ефективні, настільки, що Тигри зможуть домогтися дійсно видатних

досягнень.

В любовній сфері Ви отримаєте вичерпані докази того, що спільне життя, відданість своєму партнеру і сімейне життя, є вищою насолодою, доречі, і Ваш партнер не буде проти такого твердження.

2013- РІК НЕСПОДІВАНОВОГО УСПІХУ!



Гороскоп на 2013 рік для Кроля

Кроликам Новий рік принесе багато приємних сюрпризів. Хоча, з часом можуть змінитися деякі плани, але лише в кращу сторону.

У 2013 році не потрібно боятися змін, тому що успіх вас не залишить. Правда, слід зменшити азарт і не вплутуватися в надто вже ризиковані авантюри, оскільки здоровий глузд не зашкодить нікому. У рік Змії Коти укріпляватимуть свої позиції на всіх фронтах. Не поспішайте ухвалювати важливі рішення. Справі час, утихам зась — не цього року. Час, витрачений на розваги, риболовлю, боулінг, більярд, нічні клуби, жінок-чоловіків, вино і доміно, обійдеться Котам у значний фінансовий мінус і перекриє кран їх творчої реалізації

для втілення в життя дійсно вартих проєктів.

Можуть виникнути труднощі в спілкуванні і нерозуміння з боку декого з власного оточення, тому багато в чому доведеться покладатися на інтуїцію і почуття такту.

У особистому житті вас теж чекає розуміння і впевненість в стабільності і міцності стосунків.

2013 - РІК ПОЗИТИВНИХ ЗМІН!



Гороскоп на 2013 рік для Кози

В рік Змії Кіз чекає зустріч з безліччю сюрпризів і загадок, так що нудьгувати не доведеться. Будьте уважні до свого оточення, не виключено, що Вам доведеться розчаруватися в деяких людях, які за спиною плетуть інтриги проти Вас.

2013 рік для Вас обіцяє не дуже багато приємного. На роботі краще не висовуватися, щоб не одержати по носу, - краще приділіть увагу старим проєктам і справам. В особистому житті можуть загостритися деякі протиріччя, але будьте послідовні, і все налагодиться до Вашо-

го задоволення. Самотні партнери можуть закохатися і з'їхатися з об'єктом свого кохання, щоб жити під одним дахом. Що стосується здоров'я, то для Кіз в Новому 2013 році Змії будуть особливо важливими позитивні емоції.

2013- РІК ПОЗИТИВНИХ ЕМОЦІЙ!



Гороскоп на 2013 рік для Дракона

Для Дракона Новий 2013 рік буде роком накопичення, причому, не лише фінансів, але і досвіду, і потенціалу для подальших звершень. У Новому році не слід робити ривків - успіх принесе послідовність і організованість.

Новий рік принесе Дракону зростання добробуту. У 2013 році Ви нарешті одержать те, що заслужили в попередні роки. Все, про що мріялося у фінансовому плані, буде кинуте долею до ваших ніг. Якщо Дракони мріяли про матеріальне благополуччя і процвітання, довго йшли до цього, вчилися, працювали, старалися, то в 2013 році Вони одержать заслужену винагороду. Велика частина грошових надходжень приходитиме не з офіційних джерел за місцем роботи, а шляхом подарунків коханих

і дорогих людей, також це будуть доходи від додаткових заробітків, особливо пов'язаних з комп'ютерними, інтернет- та іншими високими технологіями. На полі особистого життя слід берегти себе від спалахів ревності, проявляючи витримку і терпіння.

Здоров'я теж вас не підведе в тому випадку, якщо ви дотримуватиметеся збалансованого здорового харчування.

2013- РІК ВЕЛИКОГО НАКОПИЧЕННЯ!



Гороскоп на 2013 рік для Змії

Змії безперечно поталанить у цьому році. А як же інакше? Це Ваш рік. Рік перемог, триумфу і здійснення бажань.

Змія обіцяє успіх новим починам, і якщо у вас є нереалізовані амбіції, свої години очікують якісь грандіозні плани або проекти, ідіть вперед без коливань. Хтось може з головою поринути в пригоди і ризиковані авантюри, але краще ставити перед собою практичні цілі. Докладені зусилля можуть принести неймовірний успіх. Діяти доведеться швидко, забаришся - і твій щасливий шанс використас хтось інший. Змія цього року може насолоди-

тися чудовим успіхом, визнанням і шаною в своєму оточенні. Плани на шляхах реалізації не зустрічатимуть практично жодних перешкод. Завдяки оптимістичному настрою і впевненості в собі Вас чекає успіх в спілкуванні, налагодженні нових контактів. Для Вас відкриті всі шляхи.

Щодо кохання його буде достатньо, Змія буде окутаний любов'ю та турботою.

2013- РІК ЗДІЙСНЕННЯ БАЖАНЬ!

**Гороскоп на 2013 рік для Коня**

Новий рік чорного Змії - дуже вдалий для Коня. Вас чекають кар'єрні і ділові успіхи, підвищення добробуту і успіх в любовних справах. Сили, що накопичилися за 2012 рік і попередні роки, доведеться застосовувати в 2013-му на ділі, заради досягнення реально відчутних фінансових і матеріальних результатів. Все Коні планували раніше, отримає широкі можливості для реалізації в рік Змії. Постарайтеся не прогавити свій шанс і за зовнішньою суетою зрозуміти важливість подій, що відбуваються. Чи зловите ви птаха щастя за хвіст саме цього року чи ні - залежить тільки від Вас самих. Зірки зі свого боку зробили все можливе, щоб така бажана пташка нарешті опинилася в Ва-

ших руках.

Тим хто ще не зв'язав себе шлюбом, можливо світить це зробити в Новому 2013 році, причому, цей шлюб буде вдалим.

Якщо претендента на руку і серце ще немає, то в рік Змії ймовірність його зустріти є досить велика. Але навіть при такому сприятливому зірках не слід розпилятися і витратити успіх на дурниці. Поставте собі високі і серйозні цілі, зосередьте на них свої сили, і вам допоможе успіх!

2013- РІК ВАЖЛИВИХ ПОДІЙ!

**Гороскоп на 2013 рік для Мавпи**

Для Мавпи Новий 2013 рік Змії буде роком, коли у ваше життя знову повернуться старі справи, проекти, давні знайомі. Новий 2013 рік Змії Мавпам принесе значні зміни на краще.

Але Ви повинні пам'ятати, що доля прихильна до людей діяльних і активних, до тих, хто не сидить на місці, а рухається вперед і творчо підходить до справи.

Мавпи в Новому 2013 році будуть особливо успішні в особистому житті. Проявивши розуміння і підтримку до свого партнера, ви у відповідь отримаєте вдячність, співчуття і кохання. Взагалі, в стосунках з дітьми, з близькими людьми в Мавп з'являться відмінні шанси виправити вже зроблені помилки і підняти

стосунки на нову висоту.

А якщо Мавпи стануть більш організованими в справах, навчаться працювати в колективі, то його чекають і значні успіхи в кар'єрі. Рік Змії для Мавп буде вдалий в матеріальному плані - для придбання нерухомості або інших значних покупок і капіталовкладень.

2013- РІК ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ!

**Гороскоп на 2013 рік для Півня**

На початку 2013 року у Півня позитивні зміни можуть відбутися в кар'єрі. У результаті оновлень на роботі, Ви потрапите у висхідний потік, який винесе вас до більш високих посад або більш відповідальним обов'язків. Зірки радять Вам у цей період сміливіше йти на ризик - він буде цілком виправданим.

З квітня по червень Ви вступите в період, що загрожує різного роду потрясіннями, кризою і боротьбою. Зірки радять Вам налаштуватися на вирішення складних питань, які будуть поставлені перед вами життям. Не слід

йти від проблем, оскільки перечекати їх вам навряд чи вдасться. Взагалі Півням наступного року випаде багато щасливих квитків.

Для них головне - вміння опинитися в потрібному місці, у потрібний час і в потрібному настрої. І при цьому вміти довіряти собі і своїм розрахункам.

2013- РІК ЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ

**Гороскоп на 2013 рік для Собаки**

У 2013 Собаці необхідно постаратися не робити необдуманих кроків, не йти на повідку у своїх пристрастей і невгамовного потягу до експериментів. Цим ви можете зруйнувати ваші стабільні стосунки. Зберігайте вірність своєму партнеру. В іншому ж рекомендується проявляти ініціативу і не чекати біля моря погоди: якщо вам хтось дуже подобається, сміливо призначайте йому побачення. Особливо це актуально весною і наприкінці року.

Вам у 2013 році треба дуже постаратися не залізати в борги, а всі минулі кредити повернути чітко і в строк. У лютому Собаку може чекати дуже відповідальна і прибуткова робота, на

яку слід погоджуватися і проявляти при цьому всю свою серйозність і зібраність. В цілому 2013 рік обіцяє бути матеріально сприятливим.

Здоров'я вимагає пильної уваги і чуйного ставлення - не перенавантажуйте себе роботою і фізичними навантаженнями. Дотримуйтеся дієти, режиму сну і відпочинку.

2013- РІК ДОСТАТКУ!

**Гороскоп на 2013 рік для Кабана**

У 2013 році Кабан купатиметься в океані ніжності й довіри, яка запанує у стосунках з другою половиною. Всі неприємності, минулі непорозуміння й образи будуть забуті. Якщо ж ви все ще самотні, ближче до кінця року придивіться до найближчого оточення - дуже можливо, що ваша половинка постійно знаходиться поруч, тільки ви чомусь не сприймаєте цю людину серйозно.

Фінансове становище зміниться на краще. Доходи обіцяють рости за рахунок старанності на основному місці роботи. З'являться «зайві» гроші, які влітку ви із задоволенням витратите на коханих і розваги. Головне - не втрачайте голови і не намагайтеся зіграти «по-великому», беручи участь в якій-небудь «супервигідній»

авантюрі, що може відбутися восени. Слухайте свою інтуїцію і додайте сюди тверезий розрахунок, тоді до Нового року ваш гаманець істотно потовщає.

Здоров'я Кабана обіцяє бути стабільним, лише стежте за своїм емоційним станом і тусом. Частіше посміхайтесь, викиньте з голови похмурі думки, злість, гнів і розчарування, відмовтеся від шкідливих звичок і займіться фізкультурою.

2013- РІК КОХАННЯ!



На Різдвяну літургію до Чернівців завітав папський нунцій



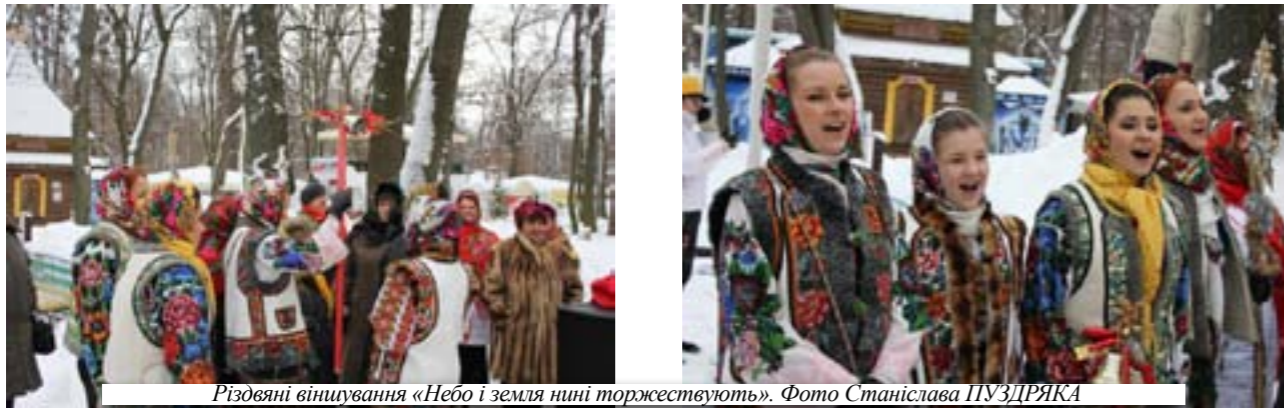
Фото Віталія КОЗМЕНКО

8 січня у Чернівцях відслужили Свято-кову Божественну літургію у соборі Успення Пресвятої Богородиці УГКЦ.

Служив її папський нунцій, архієпис-

коп Томас Едвард Галліксон, єпископ Коломийсько-Чернівецької єпархії УГКЦ Микола Сімкайло та митрополит Івано-Франківська Володимир Війтишин.

Різдвяні віншування в парку ім. Шевченка у Чернівцях



Різдвяні віншування «Небо і земля нині торжествують». Фото Станіслава ПУЗДРЯКА

В Україні встановили рекорд - зварили найбільшу порцію куті

1300 літрів - найбільша порція куті за всю історію держави. Її зварили майстри із Тернополя. Готували кутю під відкритим небом, змішуючи усі необхідні інгредієнти у велетенській макітрі. Приготовану кутю роздали містянам. Для приготування найбільшої в країні порції куті використали 300 кг пшениці, 50 кг меду, 50 кг маку, 50 кг горіхів, 30 кг родзинок, 30 кілограмів цукру.

